werîn İSLAM'Ê

Ebu Sehran es-Surî

2. baskı

Werger: Abdullah R. ẊWESER

WERÎN İSLAM’Ê

EBU SEHRAN ES-SÛRÎ

Werger: Abdullah R. X́WESER

WEŞANÊN FURQAN

Navê Pîrtukê: Werîn İslam’ê
Niviskar: Ebu Sehran es-Surî
Werger: Abdullah R. X́weser
Weşan: Weşanen Furqan
Çapa Yekem: 08/2012
Çapx́ane: İstanbul Matbaa

STENBOL 2012

WEŞANÊN FURQAN

بســم الله الرحمن الرحيم

JÎ BÎHÛŞTÊ RE BANG HEYE!

Jî ezel heta ebed hamd û pesindan ji Allah *azze we celle* re ye. Salât û selamên herî x́weşik û mûbarek lî ser Rasûlullah û malbata wi yên Tahir û ashaben wî yên birûmet bibe.

Bîrayêmin ê delal! Hamdê bê hed ji Hâkimê Hâkîmân re ku ewe rayedarê yekane yê lî ser jîyana me. Ewe ê ku me bîmîrine û cardi bîvejine ê kû em x́ulîqandî û dîjîne û raziqê tevi mex́luqatane.

Jî bo fersend da ku mîn te kîrî mêvan di va rêz ên pertûka x́we dîsa hamd jî Allah re bîbe.

Bi wesila van rêzan tu bi x́er hatî, navbêra me. Ji bo x́atirê em ji ax́ê hatine x́uliqandin ezê bi banga "tu" bangi te bikim; Ji bo x́atirê biratiya me yê ku ji yek dayik û bavê ji ezê ji te re bêjim "birayê mîn". Ez bawerim bi van bangân ku ez bangî te bikim wê qet zîrar tûne be. Bi vê ramanê ez dest bi rêzên x́we dikim...

Ezê van rêzan weki ku em bi hev re suhbetê dikin binîvisim. Tîştên ku di dilêmîn de heye ez dîx́vazim tuji pê hevparbi. Bi dax́waziya razîbûna Allah *azze we celle* dinîvîsim. Rabbê mîn qebul bîke! Allahumme amin!

Ez ve pertûkokê ne ji bo dilêr te bişkinim an te rencîde bikim an ji boyi tu bibi êzingê cehennemê bi navê "kafir" bangi te bikim dinîvisim. Disa ez vê pertûkakê ne ji bo x́eyalên ku tu bi wan dilê x́we x́weş biki dinîvîsim. Tevli gunehên te yên bi zanin an bi nezanin amelên şirk ku te kiri-ne, niyeta te niyeta ehlê cennetê ji bibe heta tu li ser amelên ehlê cehennemê berdewam biki ez nîkarim bi navê "Musulman" bangi te bikim û te

weki wariseki cennetê nişan bidim.

Van tiştên ku ez li vê derê binivisim diẋwazim hin haqiqatên ku te ji bîr kirîne ji nûde bini bîra ẋve. Hin tiştên ku tu nizani ez wana bi te bidim zanin û tiştên dizani ji cardi ji te re teze bikim.

Hêviya min ji Allah *azze we celle* ev nivisên min bibe wesile ku tu bigehî cennetê û ji boyî deriyên cennetê vebin bibe mifte ji te re. Digel vê yekê deriyên cehennemê ji ji tere qufil bibin û bêdawi venebin, inşaAllah.

Tu ji dizani her dêriyên qufilkiri li menzelên ku tîştên pîr hêja dagirtine re vedibin. Her tiştên hêja tên parastin û tên qufilkirin. Kîjan ẋezine bê qufil û bê parastin li holê hatiye reşandin ku derîyên cennetê bê qufil biminin?

Ka bifikre, çima malê Allah *azze we celle* bê qufil û bê parastin bimine? Ya rasti malê Allah *azze we celle* ji temamên mîlkân û ẋezineyân hêbêtir hêjaye, bi rûmet û bi qîymete.

Cennet... Bi te, ev malên pîr hêja û bêheval ne çêtir layıqe ku were parastîn û qufilkirin?

Cennet... qey qasi ku deriyên x́we ji herkesi re veke bê bûhaye?

Weki ez dengê te dibihizim ku tu dibejî “helbet ne wisa ye”. Belê tu ji bo vekirina devika ve x́ezine û deriyên vê welatê hêja heyî?. Ji bo bersivekî ji dîl “herê ez ji heme!” cewab bidi vê pirsa mîn divê tu vê x́işir û x́ezineya bi x́işirê dagirtiye qenc bizanibi û nasbiki.

Ez hinek behsa vê x́ezine yê bikim da ku canê te jê ra meftûn bibe û iştaha te lê vebe... Lewra cennet x́ezineyeki wusa ye ku ne peyvên mîn ji naskirina wi re têr dikin û ne ji ez ji boyi naskirin û vegotina cennetê rayedarim.

Ger tiştek were ta’rifkirin ta’rifa vê tiştê ya heri baş enceq x́wediyê wi bikaribe bike. Nex́we ji boyi naskirina cennetê em ji kêliki guhên x́we bidin x́wediyê cennetê.

Binhêre, guh bide, çawa ta’rif dike yê ku wi x́uliqandiye *azze we celle*:

“Bêguman kesên muttaqi di nav bihûştan û ni’metan de ne. Ew bi ya ku rabbê wan daye wan kêfx́weşin Rabbê wan ew ji ezabê cehennemê

parastine. (ji wan ra) Bi sedema amelên we bi noşicanî biẋwin,veẋwin (tê gotin). Li ser teẋtên rêzerêzbûyi paldayine. Me ew bi horiyên çavẋezal re zewicandine. Ew ên ku iman anine û zuriyeta wan ji bi baweri peyrêwiyê wan; Em ê zuriyeta wan ji bigihinin wan û em ji amelên wan j itişteki kêm nakin. Her kes li hember keda ẋwe da rehin e.

Me ji fêkî û goştê ku dilê wan dibijiyê bi zêdeyi dayîn wan. Ew tê de qedehên ẋwe ji dest hev digirin, di wê (meyê) de ne aẋaftineke kelevaji ne ji tê de gunehkari (serẋweşbûn) heye. Li ber destên wan ẋortên nâzenîn ji bo ẋizmetê diğerin, her wekî ew dûrrên di sedefên ẋwe de veşarti ne. Ew berê ẋwe didin hev û (rewşa ẋwe ya li dunyayê) ji hev dipirsin. Û dibêjin: "Birastî em li dinyayê di nav malbata ẋwe de (ji ezabê ilahî) bitirs bûn. Allah kerem li me kir û em ji ezabê semûmê parastîn. Birasti em li dinyayê lavekarê Allah bûn, birasti her Ewe yê ẋwedikerem û dilovin"[1]

"Revşa wê cennete ku peymana wi ji mutteqiyan re hatiye dayin wiha ye: Din av de çem henin

---

1. 52/Tur, 17-18

ku ava wan xeranabe, tê de çemên ji şîr hene ku tehma wi nayê guhartîn, tê de çemên ji şeraban heneku ji yên wedixwin re bitahme, tê de çemên ji hingivên helandi yên safandî hene û tê de ji bo wan her çeşit fêki hene. Û ji cem Rabbê wan ji bo wan lêborinek heye. Rewşa wan get dibe weki wi kesê ku bêdawi di agîrê cehennemê de bimine û bi aveke keliji bête avdan ku roviyên wi piçik û parî bîke?" [1]

"Birasti mirovên qenc dê ji qadeheke ku kafûr tevli wê bûye vexwin. Ev çavkanîyeke wisa ye ku abdên Allah jê vedixwin û devera bixwazin bî wê ve diherikinin. Ew abdîn ku peymanên xwe tinin cih û ji rojeke wisa ditirsin ku kes ji şerê wê emin nin e. Ew xwarina ku pêdiviya wan pê heye û jê dikin didin feqir û sêwî û êsîran.

Em bitenê ji bo razibuna Allah xwarinê didin we, em ji we tu heqekê û tu spasiyekê naxwazin. Em di rojeke dijwar û bi asîwde ji Rabbê xwe ditirsin.

Allah ji, wana ji xîrabiya wê roje diparêze, rûgeşî û dîlşadî dide wan. Li beramberî sebra

1. 47/Muhammed, 15

wan ew bi cennettekî û bi libasên hevrişim x́elat kirin. Di cennetê de li ser tex́tan paldayine, tê de ne germê dibinin ne ji sermayê. Siya (dar û barê) cennetê lef lef li ser wan nizim dibe, fekîyê wan j ili pêşiya wan rax́istine. Lî ber wan bi kaseyên ziv û qadehên belûr tê gerandin. Ew qadehên ji zîvê ku wan x́istiye şeklên cûr bicûr. Ji wan re qadeheki dagirti tê peşkeşkirin ku zencefil tevi wê buye. Ev şerab di cennetê de kaniyeke ku jê re "selsebil" te gotin.

X́izmetkarên bê mirin li dora wan digarin, dema tu wan dibini tu dibêji qey ev dürren belavbuyine. Dema tu lê dîneri tu li wir dibini ku milkeki pîr mezin û ni'meteki berfîreh heye. Li serwana hevrişmê kesk û tenik û situr heye ku bi wan x́emiline. Zendikên wan bi bazinên zivi x́emilandiye. Rabbê wan bi şerabeke paqij ew dane vex́warin (ji wan re tê gotin): Bi rasti ha ev mûkâfata we ye. Keda we hemberê x́we ditiye." [1]

Sûbhanallah... Tu çî mezînî ya Rahman! Tim kelam û qalem ji bo mezinatiya te binin zîman aciz diminin bêguman. Fedikirina min ne ji

1. 76/İnsan, 5-22

aciziya min e, ji vê sedemê ye ku min bi pêdivi pasînandina te nekiriye. Birayê min evan bitenê dîlopeke ji wê war û welatên herî paqij û tahir e.

Te seh kîr ne! Çi heye li wê mekanê û çi tûne. Her tiştên ku tu li wan digeri... Her tiştên ji bo te li wê derê heye ku li vê dinyayê tu x́we dirêji wan dikiji nekarî bigiri...

Binêre ezê ji te re çi bibejim? Gotina rasti di himbeza berdevka rastiyêde ye. Heydê nihaji bi dilê min bigire. Em biçin warê wi yê ku wê me pîr û pâk bike... Emê biçin ku derê? Gava em çûn wê tu bibini!...

Va em hatin, te dit? Li ber derî parêzger nîn e! Muhafız tun e! sitandina randevu û bende man a bi seetan nin e di demê li vê derê... Qey tu rawesti wê çî bibe? Ne yek ûmreki hezar ûmîr birawesti lê belê carek tenê li te bikene û bi beşeki ji dîlucân bêje “Tu bi x́er hati Biraye min!” ma ne hêja ye ku sedsal li hêviyê bimini?

Lê belê ji vê re hewce nin e... bitenê dengê x́we li ser dengê Wi bilindtir dernex́e. Dema ku Wi derbarê tişteki hükmê x́we danî tu bibêje: “

“Min sehkir û iteat kir!” Dema te ev got berê ku tu ûmrê ẋwe li ber vê derîyê biqedini wê tu bersiva sılavê ẋwe bi ẋweşik bistini, li vê warê!

Belê, em niha li hemberê yek tiştekine ku ev tişt ji wan tiştên ku te ji bîr kirine! Di hizûra Nebi yê piroz ku rahmeten lil alemine. Niha ez sukût dikim. Bila ew ji te re bibêje. Min ji te re got ku peyvên min ji danasîna wi re têr nake. İdraqa min têrî fehmkirina wi nin e... Lê belê binhêre seyyidê Fîrdewsê çi ẋweşik behsa Cennet ê dike Rasulullah (aleyhis salatû wesselam) wiha dîferme: “Ma kes tune ji boyi cennet ê zendikên ẋwe biçikine? çimki ew cennet bê misal û bê hevale. Sond bî Rabbê kâ’be yê ku ew; nûreke ku dibariqe, hêşinahiyeki bêhnẋweş û pêldare, qasrekî bîlindbuyî ye, çemeke ku bi şireşir diherike fêkiyên ẋweş û gihişti, hevala ẋweşik û nazenîn, cîl û lîbasên cûrbicûre. War û welatê çavkaniya saẋiti û bi silametiyeki gelek birûmete di ciheki bêdawi di nav fêki û heşinahî û ni’metan û kêfû ẋweşiyêde.”

Te bihist ne wisa birayêmin? Dilê te ji sehkir? Ẋweşikbûna wan meqaman te hes kîr? Ger te qenches nekiribe bisekine, lî van rêz an derbas

nebe hinek di ji biẋweyne, hinek di ji zorê bide idraqa ẋwe... "dema kesên cennetî dikevine cennetê Allah azze we celle *vê pîrse ji wan dike:*

Tu daẋwaziya we ji min heye ku ez bidim we?Kesên ehlê cennetê wiha bersiv didin:

- Ya Rabê me! Te rûyê me spî derẋist, em ji ezabê cehennemê ẋelas kir û me ẋiste cennetê. Hêj emê çi biẋwazin?

Li ser vê yekê Allah azze we celle *perdeyê çavên ehlê cennetê râdike û bi vê awayê ẋelat û ni'meta herî mezin dide wana. Ev ẋelata herî mezin ji wan re nîhêrvani ya cemalullah e."*

Sûbhanallah! Te bihist ne werê? Êdi tiştê herîbîha lênîhêrina zât ê aqdes, zâtê Rahman e. Di vê gavêde ew cenneta ku ez ji danasin û, idraqa wi de aciz mam ew cenneta ẋweşik hûnda dibe û bitenê zatê Rahman dimine di dil de. Ya rasti insan di vê halê de bi nezanin û şaşiti disa wiha dibêje: Ya Rabê me! Te rûyê me spi derẋist, em ji ezabê cehennemê ẋelas kir û me ẋiste cennetê. Hêj emê. çi biẋwazin?

Eve bi qasi ku ez ji te re bikaribim ta'rif û neqla

cennetê bikim hewqase. Lê belê weki tu ji dizani Qur'ana piroz ji me re behsa cennetê dike û paşi ji vegotina cehennemê tine ziman ku em ahenga x́ewf û omîdê bikaribin sazbikin. Lewra avditi enceq bi van her dû ziyneta were x́emilandin meqbûl bibe û bigihine eslê x́we.

Tu dix́wazi niha ji em hinek behsa cehennemê bikin. Bi vê awayî ew dilê te yê zahf kişiya cennetê binek ji bi tirsa cehennemê qawi bibe û bê perçinkirin, inşaallah. Em disa gûhdarê fermanên Allah azze we celle *bibin ku ewi rahmet li ser x́we nivisiye û dîgel vê yekê ezabê wi ji haqq e. Ji me re.*

Cehennemê wisa dide naskirin:

"Wê rojê weyl li ser wan mûkezzibaye! (Ji wan kesên ku bêbawerê roja qiyametê re tê gotin:)

De ber bi wê ezabêve herin ewê ku hûn pê nebawerbûn û we diderewandin.

Ber bi siya ku sê çiqlê wi hene biçin.

Ew li ser we ne dibe sî û sîwan ne ji

We ji alavên agir diparêze. Ew (cehennem) çirûskên mezin weki avahiyan diavêje. Her

çirûskek tu dibêji qey ew deveyên zer in. Wê rojê weyl li ser wan mûkezzibaye! Ev rojeke ku ji kesî re aẋaftin nîn e. Destûr jî ji wan re nayê dayin vêca ku lêborina ẋwe biẋwazin. Wê rojê weyl li ser wan mûkezzibaye! Ev roj, roja jihevcudakirinê ye û Me hûn û yen beriya we li hev civandin. Her (ji bo hûn ji ezabê ẋelas bibin) çî fend û pilanê we heye nişane mîn bidin.

Wê rojê weyl li serwan mûkezzibaye!” [1]

“Bibêje: (Ev Quran) heq e, ji cem Rabbê we ye. Êdi kî diẋvaze bila bawer bike, ki ji diẋwaze bila inkar bike. Bêguman me ji zaliman re agireki wisa amade kiriye ku diwarên wê hawirdor li wan girtiye. Ger ew (ji têhna) avê biẋwazin, aveke mîna hesînê helandi dê bi hewara wan ve bê ku ser û çavan dibirêje. Ew çi veẋwarineki ğedare û çi wareki dijware!” [2]

“Piştre hûn, hey geli rêşaş ên kazib (viroker) Teqez hûn ê ji dareki, ji dara zeqûmê biẋwin. Hûn ê zikê ẋwe her ji wê tije bikin. Hun e di ser we de ji ava kelandi veẋwin. Weki wan deveyên tî ku êrişi

1. 77/Murselat, 28-40
2. 18/Kehf, 29

avê dikin hûn ê wisa (wê avê) veẋwin. Ha ev e, zayafeta ku roja cezadanê ji wan re tê takdimkirin." [1]

Belê birayê min! Ha ev cehennem ciheki bi vê qasi tîrsehêz e. Ji bo vê tîrsê çêtir nasbikin em gûhe ẋwe bidin Rasûlullah (ass). Dema derket mi'racê cennet û cehennemji bi çavên ẋwe temaşe kiribu. Rasulullah (ass) wiha diferme: "Heke ji wê zeqûmê ku ẋwarina ehlê cehennemêye yek dilopek lî ser dinyayê bê dilopandin ẋwarina temamen ehlê dinyayê wê bi wi dilopi ẋera bibuna. Neẋwe ew ehlê cehennemê ku ẋwarin û veẋwarina wan ji vê zeqûmê ye wê rawşa wan çewa bibe êdi hûn bi fikirin!''

"Miroveki ji ehlê cehennemê ku ezabê wi heri sivike, pêlavek ji agir lê tê wergirtin û ji germawi pêlavê mejiyê wi dikele. Kela wi weki ku beroşa lî ser agir dikele. Kela wi weki ku beroşa li ser agir dikele bi keleki wusa dikele. Êş û elemeki pir gîran dikişine.

Di nava ehlê cehennemê de tevli ku ezabê heri sivik ew dikişine ew ji li cem ẋwe zen dike ji ğeyni

1. 56/Waqia, 51-56

min tu kes ezabeki wiha nabine.”

“Roja qiyametê mîrîn weki beraneki belek di nevbêra cennet û cehennemê de tê sekinandin û li ber çaven wan wê were ser jê kirin. Heke keseki ji şahî û kêfê bimirina ehlê cennetê di wê lahzê de wê bimirana. Û heke ji qahr û kederan keseki bimirana wê ehlê cehennemê di wê lahzê da bimirana.”

Vê gavê ez cardi diẍwazim ji te bipirsim: “Tu ẍwe didi ber vê barê? Ji bo vekirina devika vê ẍezine ya bi rûmet û vekirina deriyên wê war û welatê pir bûha û bê mîsîl. Were em bî hevre wan devik û deriyên cehennemêji ku weki çal û newaleki bê biniye bigirin û qufil bikin, inşaallah!

Hamd ji Allah re ku tu ji dibêji “Belê ez heme!” Dengê te newe min ji ez hesdikim elhamdülillah...

Eve ji te re nifteya yekemin ji bo ku deriyên cennetê veki û pêrêji deriyên cehennemê qufil biki. Rasulullah (ass) wiha diferme: “Heta hûn iman neyinin hûnê nekevin cennetê.”

Ger tu bibêji “Temam, jiẍwe min iman anibu, neẍwe cennet li hêviya mîne” ez ji jite re bibêjim

raweste, nelezine. Pêşani em mêze bikin ka iman çiye, çi nin e? Aniha em bihevre ayeteki ji Qur'ana piroz ji sûreya zariyat ayeta 56'a biẋweynin."

"Mîn cîn û insanân ẋwuliqandiye bes ku ji min re ibadetê bikin."

Belê birayê min! Dema ku me ev ayet ẋwend, te ji hes kiribe armanca ẋwuliqandina me vikivekiri derket holê.

"Tu çima hati ẋwuliqandin?" Ji vê pîrsê re bersiva heri ẋweşik bitenê peyveke. Ew peyv ji ev e: ABDİTÎ. Peyva "Abd" di zimanê Erebide û di zimanê kurdide peyveki hevwateye.

Ma'na wan yek e. Te navê "Abdullah" pir sehkiriye. Ev nav ji wan navên ku ji ALLAH *azze we celle* re gelek ẋweşewiste. Ango tê ma'na "abd ê Allah"

Abditi şeklê herî ẋweşike ku mirov bibe bendeyî ẋwedanê ẋwe yanê ẋwediyê ẋwe. Ma'nayeki abditiyê yek ji koletiye. Min got koleti lê belê bi vê gotînê bila di serête de iteateki bi zordesti cih negire. Çimki koleti û abditi hege ji bo Allah be ew koleti ji dilucan û bi canûser tê kirin. Abditiya ji ẋwedaneki adil û bîrehim helbet ji ẋwediti

û serekvaniya gel û komareki zordest hê çetire û x́weşewiste.

Adem (as) dema ku abditiya Heq tealâ qebul kir azad bibu. Dema ku şeytan li hember Heq ê pozê x́we mezinkir û serihilda ew ji bu kole, koletiyeki pepûkî û mirarî. Tu vê ferqê qenc fêmdiki ne wisa?

Dîvêt tu ji boyi x́weditiya cennetê abditiya Heq ê ji x́were çêtîr bibini. Qet ji bîr neke ku ew x́wedan ê ku tûyê bibi talibê abditiya wi çavkaniya edaletêye. Û bizanibe ger tu x́we ji abditiya Allah ê x́alıqê aleman dûr bix́i wê ji te re deriyên koletiya tağuta vebe.

Birayêmin ê aziz! Rêya ragihiştina cennetê di imananinê de, rê ya imananinê di abditiyê de rê ya abditiyêji di bendebûna haq ê de derbas dibe. Bingeha vê abditiyê da ku cihê x́we qenc bigire çiye, tu dizani?

Binhêre biniya vê rêz ê bi x́êzikeki stur û tarî x́êzdikim tu ji vê rêz ê binex́şe liser dilêx́we, inşallah. Bingeha abditiya heq ev e: Teqez divêt ku x́wediti fer û yekta bibe!

Aniha di vê mijarêde em ayeteki dinê biǩweyinin. Sûreya zûmer ayeta 19'a de Allah *azze we celle* wiha diferme: *"Allah, ji we re minakeki wiha dide:koleyeki ku çend heb kesên serhişk û bi hev neǩweş tê de hevparin. Koleyek ji bitenê yê yek zilamekiye. Ma rewşa van her duyan dibe wekihevdu? Hamd bi temami yên Allah e, lê belê pîrên wan vê nizanin (ku şerik ji Allah re çêdikin)."* [1]

Allah *azze we celle* bivan misala me daweti tevgeriya bi aql û raman dike. Minakî tu koleyeki û çend heb kesên ǩwediyê te hene. Bi serde ji ǩwediyê te ji kesên lihev nin in.

Mesela ji wan ǩwediyên te yek maldar e ewê di hejar e an yek ji wan kal e ewê di ciwan e an ji yek jîn e ê di mêr e hwd...

Û ji te re wiha tê gotin "Ev ǩwediyên te ger teqez ji te qayil bibin." Û ji te re dibêjin ku tu van ǩwediyan jiǩwe bidi qayilkirin wê ǩelateki pir mezin bidin te. Li hember vê pêşniyariyê wê tu aniha dest bi ǩebat û ǩizmetê biki ne wusa? Ji ǩwediyên te wê yek ji te re bibêje "Ǩwuriniya min amade

1. 39/Zumer, 29

bike” Ê di ji di wê lahzê de gazi te bike û amadekirina cilûbergê x́we ji te bix́waze. Ewê di wê bêje “Rojnama min ma li ku derê?” Ê di bî awayeki di biferme, ewê di û ewê di... Bînhêre her x́wediyek ji te dax́waziyên cûdaî û cûrbîcûr difermîn. Bi rasti tu ji bêmeferi ku di gavê de dax́waziya van x́wediyên x́we pêk bini.

Wê tu bi qêrineki “Êdi bes e! bibêji û biqajini, ne werê ye? Di ser û niçika wida her çi hebe û ew x́wediyên te ji te re çi wa’d bikin tu disa qayil nabi. Di wê Lahzê de tu ye istîfa biki ji vi koletiyê û ji boyi azadiya x́we çi lazım bibe tê ji wi biki. Çimki di bin van merc an de nikari koletiyeki ji biki! Ger tu koleyê çend heb x́wediyanbi her çuqas li ber x́we bidiji nikari yeki ji wan qayil biki.

Vê gavê bi fikire birayê min! Mirovek çawa nikaribe ji çend heb x́wediyan re koleti bike weke vê minakê hege tu ji gelek x́wediyan re buyibi kole digel vê yekê tu dikari abditiyeki bêkêmasi ji Allah *azze we celle* re bikaribi biki...?

Birayêmin ê delal! bizanibe abditiya makbul ne abditiyeki ji ser û niçikve ye ne abditiya bi dev û ziman ve ye.

Abditiya Allah *azze we celle* teslimiyet û girêdayiyeki bi dilsozi û iteateki bêkêmasiye. Ew abditiya ji dil û cân, bê şek u be isyan li cem Allah *azze we celle*mekbûl e. Ev Allah ê ku tu jê re abditiyê diki bi dormedor û bi her awayi x́aliq û sahîbê te ye. Ew her çi biferme fermana wi li ser her tiştiye li hember fermana Wi kes nikare bi gori dilê x́we bivejine û tevger be.

Paşê li ser nefsa te tû mafên çêtirdina tişteki namine. Derheqê mijarekide, diyarkirina fikr û ramanêde ji biryar tim ê x́wediyên kainatêye. Razan û rabuna te, ax́aftin û haşbuna te, azebbun û zewaca te, pêvendi û pevçuna te yê bi digel mirovan re bitenê ev x́wediyen te yê wahidû ehed e, ew biryar dide. Wê tu ji bi dileki geş û bi dileki asân teslim bibi.

Birayêmin ê heja binhêrê Rabbê me çawa diferme:

"Herweha dema ku Allah û Rasulê wi li ser kêşeyekê hukim verbirin ji bo tu mêr û jineke mûmin maf tune ye ku li gori dax́vaza dilê x́we tevger bikin. Her ki bi gotina Allah û Rasulê wi neke, êdi bi rasti ewi bi rewşeki eşkere rê şaş ki-

riye” [1]

Tu dibini ne wusa? Vaye abditi, eve koletiya ẍalıqê kainatê ku insan bi vê koleti û abditiyê şanaz û aziz e.

Heke tu ji abditiyeki wusa pêşkêşê Allah *azze we celle* neki ne bêje “ez abditiyê ji Allah re dikim, ez abd ê wi me û ez Abdullah îm” û ẍwe bi van gotina neẍapine birayê min...

Dibe ku ji boyi vê gotina min ê dawiyê tu lewman limin biki û ẍwe hêrs biki û dilêẍwe teng biki.

Weki ku ez dengê te dibihizim ku tu dibêji “Hâşâ! Ez bitenê enceq ji Allah re dibim abd. ji ğeyri Allah *azze we celle* ji tu keseki re ne abditi û ne ji koletiyê dikim. Ẍwediyê min yek e, ew ji Allah e”

Lê belê tu diẍwazi li ser vê doza te em hinek bisekinin. Tu dibêji “Ez bitenê, enceq ji Allah re dibim abd”.

Bila were bira te dema ku Allah *azze we cel-*

1. 33/Ehzab, 36

le hemû rohan x́wuliqand û piştre ji me temaman peyman sitendi bu. Allah *azze we celle* di vê mijarê de wiha diferme: "*Dema Rabbê te ji pişta benîadem zuriyeta wan girt û ew x́we bix́we li ser hev kirine şahid (û ji wan re got): Ma ez ne Rabbê we me? Hemûyan got: Belê, em şahdeyiyê didin (ku tu Rabbê me yi). Ev şahdeyî ji bo vê ye, da ku roja qiyametê hûn nebêjin "hay a me ji vê tûne bu"* [1]

Belê... Me wê rojê ahd û Peyman da. Me ji bo çi soz da? Me li ser vê tişti soz da ku Rabbê me bitenê û yekane Allah e. Û me van ji got:

"Ya ilahê min! Tu yi Rabbê min, tu yi x́wediyê min, ez abdête me. Û ez ahd û peymana x́we cari dikim. Yek rayedareki ku tevli jiyana min bibe ew rayedara yekane tu yi. Di qada jiyana min de teqez wê fermanên te rewacdar bibe. Ez tu fermani li ser fermanên te nagirim û nasnakim. Ez ê jiyana x́we tenê bitenê bigori fermanên te saz bikim..."

Pişti ku yekî vê ahdu peymana zex́im ani ziman êdi jê re divêt ku li ser van sozên x́we bi qawiti

1. 7/Araf, 172

bisekine û bi mêrẋasi sebatê bike. Ji boyi ku Allah *azze we celle* vaad a ẋwe bi cih bine û mizgina cennetê bide te. Lê belê ka em mêze kin li ser vê ahd û peymana ẋwe em çukasi bi dilsozi mane.

Allah *azze we celle* ji me çi duẋwaze lê em çi dikin? Divê ku ev Qur'ana piroz, ji wiladetê heta mirinê ji boyi me bibe binyada jiyana me û malbata me û gelê me û heta temamên civakan. Lê belê em çî dikin? Tevli van ayetên eşkere û fêhmbar em ji van fermanên Rabbanî rûyê ẋwe vedigarinin. Em terka vê Qur'ana piroz dikin û temame şiẋulê ẋwe bi gori qanûnên beşerî saz dikin.

Allah *azze we celle* ji mere dibêje “ẋwediyê hûkm û Hakimê yekane Ez im, ji ğeyri min hakim qebul nekin”. Li ser vê fermana ilahî em disa çi dikin? Serê sê sal çar sal carekî ekseriyeta gel wê hilkişin ser sindoqa û wê hilbijartinê bikin! Çiye ew tiştê ku tên hilbijartin? Ewê ku diçin ser sindoqên hilbijartinê wan insanên weki ẋwe dikin wekilê ẋwe û ji wan re dibêjin “De kerem bikin, li ser navê me ji qanun derêẋin, hûkm bina bikin!

Raye ya zagonsaziyê û derẋistina hûkm tenê bitenê her ku aidê Allah*azze we celle* ye ew vê raye-

dariye ji Allah *azze we celle* distinin û didin hinek insanên weki ẋwe. Me ji wan re got “ji kerema ẋwe, kerem bikin hûn li ser me bibin rêveber. Em ji van qanûnên we pir razine. Bêguman emê iteatê li we bikin”. Bi vê pêşniyariyê em bûn hêsirê zordestân û mehkûmê bindesti û belengaziyê. Bi rasti bi vê awayê gelekî jime bi tevli Allah, abiditiye li hinek ẋwediyên di ji dikin. Subhanallah ka em çawa di ahdu peymana ẋwe de sekinin? Me bi sedan, heta bi hezaran ẋwedan û ẋwediyan ẋıstiye mêjiyê ẋwe dîlê ẋwe û jiyana ẋwe. Niha emê bi çi rûyî bêjin em hê ji bî dilsozî girêdayine bi ahd û peymana ẋwe re. Kê ji vê doza me bawêr bike?

Birayêmin ê aziz! Abditiya heri meqbul enceq abditiyeki bê şerikîye.

Ger tu biẋwazi ji ğeyri Allah *azze we celle* hin ẋwediyêndi ji jiẋwere çêki û wan ji razi biki bizanibe ku Allah *azze we celle* teqez ji te razi nabe. Digel vê yekê ew ẋwediyên ku te ji ẋwere çêkirine û hin ji wan ji doza ẋwedaniyê dikin bi tu awayi ji te qayil nabin ku tu bi tevli wan Allah ji razi biki. Tu vê yekê qenc bizanibi. Allah *azze we celle* vi amelête di Qur'ana piroz de bi navê ŞİRK binav dike. Ew

kesên ku wusa tevger dibin ewji bi navê MÜŞRİK tenê navandin.

Niha belki tu ji min re bêji “Elhadulillah ez pênç ferz nîmêja ẋwe dikim, rojiya ẋwe yê Remezanê yek rojeki li ẋwe naborinim. Ne ê min û ne ê zarukê min di qirikame de gapa heram derbas nebuye. Sala bihori hemd ji ẋweda re min hecca ẋwe ji kir. Ez Musulmanım. Navandina min bi navê MUŞRİK qet tu cari ne mûmkine!”.

Madem te wusa got ez ji dibêjim were em bihev re herin dema beri çarde qerna.

Em li wan mûşrikên ereba ku Rasulullah (ass) ji wan re bi risaleta pêẋemberi yê hatibu şandin nêrineki bihûrnêrin binhêrin.

Birakê heja! Tu ji dizani Rasulullah (ass) çarde qernên berî vêga din nav qewmeki mûşrikde bi da’weta aqida tewhidê derket holê. Ew qewm, qewmeki mûşrikbu. Allah *azze we celle* ji imana wan teqez ne razibu. Bala ẋwe bide peyva min da ku ev mijar qenc were fêhmkirin. Allah *azze we celle* ji “imana wan” ne razibu. Ango ji vê tê fêmkirin ku wana ji “iman dikirin”. Lê belê Allah *azze we celle* ji

imana wan ê bi vê awayê qet ne razi bu. Em tev dizanin ku Qur'ana kerim tim behsa wan û kufra wan û dîlmaraziya wan dike. Belki bîwêja "imana wan" Ji te re tişteki pir ğerib hatiye x́weyabun.

Dema navê *"Mûşrîk an ji navê Kafir tê ser ziman bitenê ew kesên ku li hîzura seneman de diçin sicude û tazimê li puta dikin tên bira te ne wusa?*

Ha li ser vê x́alê raweste. Di vê mijarêde ji kêmagahiyê em dişehitin. Lewre kesên ku Qur'an bi navên "Mûşrik, Kafir" behsa wan dike hebûna Allah azze we celle inkar nedikirin. Bilakis bi girêdayiyeki salihane girêdayiyê Allah azze we celle bûn. Binhêre Qur'ana piroz di sûraye Yûnîs, ayeta 10'de vê mijarê çawa tine ziman: ê (Resûlê min! Ji müşrikan re) Bibêje: Ma ji erd û asîmanan kî rizqê we dide? Yan, ma ki malikê guh û çavane? Kê dikare yê sağ ji yê mirî û yê mirî ji yê sağ derêx́e? Ki karên afirandinê bi rê ve dibe? Niha wê bibêjin: Allah. Bibêje: Ger wiha ye, hûn çima x́we ji (ezab û dijberi ya) Allah naparêzin?" [1]

Bala x́we bidê! Tu ji wan muşrikên ku bi

1. 10/Yûnîs, 32

dijminêyeki dijwar neyarê pêxembetîn bipirsi “Ki rizqê we dide?” wê bibêjin “Allah!”. Tu disa ji wan bipirsi “ev guh û çav ki daye” we?” wê bibêjin “Allah!”

Tu ji van bi pirsi “Pişti mirîne ki te bivejine?” wê bersiva wan disa eyni be: “Allah!” Û niha van pirsan ji xwe bike. Bêguman wê tu ji jitemamê van pirsare bersiva “Allah!” bidi ne wusa? Hate tu dixwazi van pirsan bike ji wi kesê ku dibêje “ez musulmanim” lêbelê bênimêj û bêroji û bêdestnimêje ewê ji disa û bitenê wê eynî bersivê bide: “Allah!”

Birayê min ê xweşewîst! Bizanibi ku baweriya bî Allah *azze we celle* di temamê komal û civakên muşrikande baweriyeki hevparîye. Ango bizimaneki fêhmdarî em bibêjin temamên muşrikên li ser rûyê erdê bizimanê xwe dibêjin “Bêguman baweriya me bi Allah heye”. Dîzanin xaliqê erd û asîmana Allah *azze we celle* e. Meyzê, qewmek heye ku di Qur’anê de behsa wan tê kirin. Di sûreya yasin de derbas dibe. Allah *azze we celle* ji wan re gelek Nebiyan şandiye enceq vê qawme ew Nêbiyen ku ji wan re hatibun şandîn berê xwe ji wan vege-

randin û wan derewandin.

Allah *azze we celle*, dawiyêde vê qewmê helak kir Ha ev qewmê go lihemberê Nebiyan radibun ji wusa digotin: “Ew Allah ku Rehmane tu hînarîyeki /tu tîşteki neşandiye”. Ango tevli iman anîna Allah *azze we celle* ji sifetê wi yê Rahman ji haydarbun. Lewre ji vegotinên wan tê fêhmkirin ku Allah *azze we celle* bi sifetê “Rahman” nasdikirin.

Vêca ezê ji te bipirsim? Ev mirov di vegotinên x́wede dibêjin baweriya me bi Allah heye û pêreji neyartiyeki bi neyartiya dijwar li Nebiyên Allah dikirin, çima? Allah *azze we celle* ji çi sedemê ji imana wan ê ku dianine ziman ne razî bu? Belki wê tu bibêji “belê wan digot em bi Allah bawerin lê bivê baweriyêre ne bi nimêj û ne bi hec û ne ji bi rojiyê û bi wan ibadetên di abditiyê ji Allah *azze we celle* re dikirin. Lê belê ez nimêj dikim. Roji digirim. Ez çûme heccê ji. Çûyina min a heccê ya daviyê cara sêyeminbu. Zekata x́we didim Ez van ji jix́were têr nabinim.

Çûkas feqir û belengaz li dar u derêmin hebin ez dest davêjim wan û çi hewceyiyê wana çêdibe

ez pêk tinim. Ev tiştên ha, ferqên di navbêra min û wan muşrikên berêne.”

Lê bizanibe tu dişehiti birayê min! Diẋwazi ez ji tere qala jiyanên gelên müşrik bikim hinek. Ez bawerim wê bi vê awayê ev mijar di bîra te de ẋweşiktir wê bê vejandin.

Birayêmin ê hêja! Di temamên kom û civakên muşrikande çawa go min ji te re qiset kir baweriya Allah her heye. Yanê muşrikên dinyayê tev iman bi Allah anine. Ew müşrik baş dizanin ku ẋalıq ewe, hebûn pê ye, mirin ji jê ye. Gelên muşrika pîr jiwan ẋwe bi pêẋemberekive girêdidin Ango baweriyê bi wan Pêẋemberê ku Allah ji wan re şandiye tinin. Herweha muşrikên Mekkê yê digotin “me iman bi kal ê me İbrahim (as) aniye”. Ẋiristiyan ji dibêjin “me iman bi İsa (as) aniye”. Cîhû ji dibêjin “me iman bi Musa (as) aniye”.

Helbet bi pêwistiya gotinên ẋwe şeriata go Pêẋemberan (as) ji wan re anibun di jiyana ẋwede çend hûkman carî dikirin. Şah Veliyullah ê Dihlevi (rha) alimek ji Hind ê ye û di nav alimên İslamê de cihekê wi yên ẋwuyani heye. Di mijara ibadetên muşrikên Mekke yê emê jêgirtineki jê

bikin. Ew wusa dibêje:

"Muşrikên ku di dewra cahiliyê de divejiyan qenc diznibûn go Allah *azze we celle* erd û asiman û her tiştên di navbera wande x́uliqandiye. Ji zerreyê heta kûrreyê yek şerikê w idi idareya vê kainatê û di karên navde qet tüneye. Baweriyeki wan yê x́weşik ji ev bu ku imana wan bi qederê hebu. Bivê bawerbun ku her tiştên bûyî anji hê nebûyi Allah *azze we celle* ji ezelêve teqdir kiriye. Bivêji bawerbûn ku Allah *azze we celle* abdên x́we bi tiştên go wi dax́waz kiriye bi wan tiştan mesul dike, hinek tiştan ji boyi insan x́weş û helal kiriye hinek tiştan ji heram û qedex́e kiriye û temamên insana ji amelên wan wê bikisine hisabê.

Wan muşrikên Mekke yê di mijara ibadetê de giringî didan taharetê ji. X́weşuştin, ger cinûb dibun kevneşopeki wan yê dihat zanin bu. Weki qusandina neynûkan û weki sûnnet bunê hin tiştên taybetiyên fıtrî di nav wande dihat pêk anin. Sitendina destnîmêjê him cihûya, him mecûsiya û him ji mûşrika dizanibun. Beri go were cem Rasulullah (as) û bibe musulman Ebû Zer (ra) hê di cahiliyax́wede ji nimêj dikir. Ew nimêja ku

cîhû, Mecusi û digel ereban dikirin bi taybeti weki sîcûdê hin tevgeriyên ta'zimê û hinek dua û zikîrbûn. Mirovên cahiliyê zekatêji dizanibun. Di vê mijarêde mevan û rêwiyan dîezimandin. Arikari li qels û belengazan re dikirin. Sedeqe didan hêjaran û tîm arikari ji wan kesan re ku ditengasiyêde bun. Wan muşrika ji dema fecrê heta dema rojavayê bî ibadeta rojiyê ji dizanibun û hin jiwan amel dikirin Muşrikên Qureyşê dema cahiliyêde rojiya rojên aşurayê digirtin. Bikurtayi muşrikên dewra cahiliyê her şeklên ibadetê baş dizanibun."

Va tu dibini birayê minê aziz! Tenê bi gotina te yê go tu dibêji "ez ji musulmanm û ibadetê ji Allah re dikim" têr nake ji boyi x́elasiya te. Ger bi lêv anina baweriya Allah û bi pêx́emberan û bi roja ax́iretê û kirina hin ibadetan tenê ji boyi x́elasbunê û navandina bi navê musulman têr bikira pêşani ew muşrikên Mekke yê ku Allah *azze we celle* ji wan re Muhammed (ass) bipêx́emberiti şandibu wê ji ziletu ezabê x́elas bibuyana. Lê belê weki go berêde min ji te re gotibu û weki tu ji baş dizani Allah *azze we celle* muşrikên Mekke yê di ge-

lek ayetên x́we de binave “KAFÎR” û “MUŞRÎK” binav dike.

Dibe ku tu itirazê li min biki û bibêji: Çimki ew muşrikên Mekke yê bî eşkere diçun pêşberê put û seneman û ji wan putan re x́we ditewandin û wan ta'zim dikirin. Her dem ji pûten x́we yê herî mezin Lat, Menat û Uzza re ibadet dikirin. Ji ber vê sedemê Allah ji wan û ji imana wan qet razi nebu.

Qey em û wan wekihev dibin? Elhamdulillah tu putên me yê ku em lî hemberê wan x́we ditewinin û radikin tûneye”!

Wê gavê ezê ji te vi pirsi bikim: “Madem mijar bitenê rabun û tawandina li hemberê putane nex́we çima Allah *azze we celle* ji imana wan X́ıristiyanan û cîhûyan ewê ku İsa (as) û Musa (as) ji x́were pêx́ember zanibûn û teqez ji putan berê x́we vegerandibun ne razi bu! Allah *azze we celle* çima wan X́ıristiyan û cîhûyan ji bi navê kafir û müşrik binavkir gelo?”

Ya rasti bersiv pîr eşkereye birayê min. Belê, van mîrovan baweri bi Allah anibûn û Rabbitiya wi qebûl kiribun. Di jiyana wana de gelekî şeklên

ibadetê hebun. Lê belê ewan kesan ji Allah re “ŞİRK” diajotin. Ango weki ku min berê de ji te re gotibu wana ji yek x́wediyi re koletî nedikirin. Belê,wana Allah *azze we celle* jix́were X́wedi dizanibun lê belê dix́westin ji ğeyri Allah *azze we celle* hîn x́wediyendi ji razi bikin. Allah *azze we celle* ji vê hal û imana wan qet razi nebu.

Her ku em li ser vê mijarêne ez dix́wazim jitere behsa şirkên muşrikên Mekkeyê û x́ıristiyan û cîhûyen Medineyê bikim. Muşrikên Mekke yê mirovên wusa bûn ku di jiyana wande dûrbuna aslu enwaên şirkê ji wana re armancbu. Dema ku wana Kabe/Beytullah ê tewaf dikirin lewma wiha digotin “Lebbeyk Allahumme! Lâ şerike leke…” Ango “Bîferme Allah ê mîn, teqez tu şerikê te tûneye… Duayên x́we wiha didomandîn:

“Tenê şerikeki te heye ku x́wediyêwi ji û x́wediyê rayedariyên wii ji tu yi…”

Bi vê aweyê wan ji dax́wazi ji Allah *azze we celle* dikirin ku bibin abdên wi yên mux́lîs û x́weşewist.

Ji boyi vê hin kesên salih ku di demên bori de vejiyane heykelên wana çê dikirin û ji van heyke-

lan re tazim dikirin. Pêşerojeki kurt de van putan jibo duayên x́we kirin wesile û ji Allah *azze we celle* dax́waziya wan evbu ku jibona x́atirê putan duayê wan qebul bibin. Ev şirka wan di Qur'anê de wisa derbas dibe:

"Em ji wan re ibadetê dikin lê ji boyi ku me nêziki Allah bikin..." [1]

Çawa ku te dit armanca wan muşrika evbu ku bêtîr nêziki Allah bibin. Lê belê ew amelê go dibe wesileya nêzikbuna Allah ne tişteki wiha bu. Wana ji vê nêzikbunê ne bî awayê ku Allah*azze we celle* hini wan kiribu pêk dianin. Wesile û wasıteyên cûrbicûr dix́istin navbêra x́we û Allah *azze we celle*. Herweha dinav gûnehên şîrkê de hûnda dibûn û bêguman navê "MUŞRİK" heq dikirin.

Em werin mijara filleyan û cihûyên Medineyê. Dî jiyana wande rewşeki ta'zima seneman an ibadetên putan teqez ne hatibu ditin. Enceq, muşrikê Mekkeyê çawan ji wan kesên miri re ta'zim û ibadetê dikirin ew x́ıristiyan û cîhûyên Medineyêji ji zîndîya re ibadetê dikirin. Wate ya/

1. 39/Zumer, 3

ma'ne ya ibadeta ji zindiya re ev bu ku wan fil-leh û cîhûyan ji mirovên olnas re yanê ji keşiş û hêrîsên (haham) x́we û bi cûdayi jirayedarên x́we re ibadetê dikirin.

Niha ez ji te dipirsim bîrayê mîn! İbadetê wan ehlê kitêb çawa bu? Qey wan fillehan û cîhûyan ji keşiş û hêrisên x́we re an ji zana û olnasên x́we re nimêj dikirin yan sicûdê dikirin yan ji jibona wan qurban ser jê dikirin?

Were birayemîn, were. Em vê pirsê ji yeki wusa bipirsin ku di bersivdanê de ê heri rayedar ewe, tu çi dibêji? Em biçin cem Rasulullah (ass). Di vê miharê de ê heri ewledar ewe.Ew nebi yê Rahme-ten lil alemine. Ewê ji me re tîştên zahfi x́weşik bibêje, ez bi vê ji dîlucân bawerim.

Ger dix́wazi berê em ayeteki binîn bîrax́we. Ji wê Qur'ana piroz ku Allah *azze we celle* ji boyi me nazîl kiriye û ji me re kiriye çavkaniya şifayê. Al-lah *azze we celle* wusa diferme:

"Wan (cihu û filehan) ji ğeyni Allah zana û keşişên x́we jix́were kirin Rab (İsa) Mesih ê kurê Meryem ji. Hal ev e ku ew her hatine fermankirin

go ji yek İlah ê re ibadetê bikin. Ji ğeyni Allah qet tu ilah nîn in. Ew ji wan tişten ku muşrik jê re dikin hemkûf mûnezzeh e." [1]

Rasulullah (ass) rojekî vê ayetê diẋweyine. Di wê lahzê de Adiy ê kurê ẋatem ê Tayî ku bî cûwamêriya ẋwe navdarbu derketibu hîzura wî. Wê demê êw hê filleh bû û di situyê wi de ẋaçêki zivî hebû. Rasulullah (ass) dema ku ẋwendina vê ayetê qedand bî dengeki î'tirazî ket mijarê û wiha got: "Me tu carî ji keşişên ẋwe re ibadet nekiriye... Û me wana teqez bi Rabbiti qebul nekiriye..." Gûh bide bersiva Rasulullah (ass) da ku dîl û zihnê te ji zelâl bibe! "Tiştên ku Allah *azze we celle* heram kiribu keşiş û olnasên we wana helal dikirin. Tiştên ku Allah *azze we celle* helal kiribu ew keşiş û olnasên we wana ji heram dikirin. Digel vê yekê weji iteatê wana kir. İbadet kirina we yê li olnasan (keşiş û keşeyan ên ẋwe) ha bî vê awayi çêbûye."

Sûbhanallah! Tu dibini ne wusa bîrayê min?

Ji ğeyni ê ku Allah *azze we celle* destûr dayine pê de iteate tu kes û koma ne caize. Lewre di vê

1. 9/Tevbe, 31

rewşêde navê vi iteat û girêdayinê dibe ibadet... Ji vê hedis a pêx́ember em vi ji fêmdikin, ku razibuna Allah *azze we celle* di mijarekide tûne be diwe mijarêde iteat û peyrêwitiya insanan koletiyeki dijware. Miroveki di abditiya Allah *azze we celle* de dozdar bibe û pêre ji rabe koletiyê ji insana re bike! Ev sex́tekariye lê belê ê ku wusa tevger dibe bitenê x́we dix́apine.

Belê li ku derê ma islam? Ka me digot islam ewe ku insan bitenê ji Rabbê erd û asimanan re abditiyê bike: bitenê girêdayiyê fermanên Wi û iteatkiriya peyvên Wi bibe?

Tu narêni ew cihû û fillehên go x́we ji Allah re heri abdên x́weşewist binav dikin lê belê Allah *azze we celle* wana binavê “kafir” û “muşrik” bi nav dike. Lewra weki ku me goti wana tevli fermana Allah *azze we celle* rabun iteatê li keşiş u harisen x́we u bicudayi iteate li rayedaren x́we dikin. Ji ber van sedeman her du kom ji man di dalaleteki giran u tari de.

Niha em hinek bi fikirin hevalê hêja. İbadetên me gelo ji ke re ye? Belê em ibadetên x́weye kesane weki nimej, zekat, hecc u roji, ji Allah re di-

kin u em jê re abditiye dikin. Yan di pêwendiya mijaren jiyana me yê civaki/sosyal de em ji kê re abditiye dikin? Di van mijaran de em situye x́we ji kija kes u koman re ditewinin? Allah *azze we celle* ji me re kitêbeki piroz şandiye u ve kitêbê ji bo me kiriye qanuna bingehi(anayasa). Dax́waza Wi ji me ev e ku em di her aliyê jiyana x́we de teslim u tabi ê ve kitêbê bibin. Hêja di demeki pir nêzik de me raye dan wan kesan ji boyi ku kitêbeki nû, yanê qanuna bingehi çekin. Me ji wan kesen rayedar re got “heydê ji kerema x́we jime re puten modern sazbikin” Ew ji li ve bangame bêhis û sersar neman!

Ew raye ya ku me dayi wan şûnde çi kirin? Rabûn çûne parlamentoyê û serbestî dane amelên ku Allah *azze we celle* teqez heram kiriye. Disa bi wê raye ya ku me dayî wan şunde çûn emr û helalên Allah *azze we celle* qedex́e kirin.

Bizanibe ku di yek mijareki bêrazîbuna Allah *azze we celle* iteat kirina beşera, weki ku mirav li wi kesî anji komê re ibadetê bike ye. Tu bi dev û zimanê x́we çûkas dozdariya musulmaniyê biki bike, çûkas nimêj biki bike, çend caran hêri heccê

ger tu iteata wan kesên go bi vê awayê qanuna çedikin re biki û tu tabîê wan bibi bêguman tu ji ji Allah *azze we celle* re şirk diajoyi û bi van amelên x́we navê “muşrik” ji boyi te ji rewacdare! Lewre Allah*azze we celle* wiha dferme: *“Ger hûn tabiê wan bibin, bêguman hûn ê ji bibin ji muşrikan.”* [1]

Birayêmin ê bîrumet! Allah *azze we celle* merhametê li me ji û lî te ji bike. Rabbê me em ji heq û hidayetê dûr negire.

Li vê derê ez dix́wazim ayeteki ji Qur’ana pîroz ku Allah *azze we celle* vê Qur’anê ji boyi me re bibe dûstura jiyana me şandiye bix́wiynim. Rabbê me wiha diferme: *“Di (têx́istina) din de zorî tun e! Lewre iman, ji rêşaşiyê hatiye veqetandin. Êdi ki ku tağut inkar bike û bi Allah imananiye, teqez wi x́we bi qulpa zex́îm (û asê) girtiye ku qetandin jê re tun e. Allah sem-i e û âlîm e.”* [2]

“Kê tağut inkar bike.” Ez dibejim ku di vê ayetê de kelimeya “tağut” bala te kişandi ye. Tağut... geh nefs e, geh şeytan e, carinan dewlet e carinan sazî (kurum) ye. Carcaran hîn tişten cûda ne. Ev

1. 6/En’am, 121
2. 2/Beqere, 256

tiştên ku me hejmart çawa dibin tağut? Ger emr û nehyê Allah *azze we celle* û hûkmê Qur'ane betal bikin, şûnde hûkm û qanûnê ji çavkaniya eql û hewayên x́we derêx́in holê û pêre ji hemû kes û koman gazi van a bikin, ji bo vê yekêji zordestiyê li insana bikin ha ew bê şek û bêguman tağutîn, kafirin û zalîmin.

Divê tu di temamê jiyan a x́we de ji van tağuta tişteki nehêli û wana ji mêjiyê x́we û ji dilê x́we derêx́ini û bavêji. Da ji boyi tu x́we bi wê qulpêve bîzeliqini ku ew qulpeki zex́ime û qetandin jê re tun e. İnkar kirina tağut, ji bo zex́im girtina vê qulpê şertê ewwile/şertê yekemin e. Pişti vê zelaliyê vêca iman bî Allah bine. Ha ew ayeta ku min got bî aweyeki x́weşik eşkere kirina peyva tewhidê ye ku em dibejin "La ilahe illallah".

Dema bibêji "La ilahe" tê ma'neya go tu red diki. Bi gotina "illallah" ji qebul diki. "La" tê ser maneya Na... Ji ğeyni Allah her çî tişt, kes û kom ên ku dozdariya x́wedani yê, çekirina qanunên ğeyri hûkmê Allah dikin bi yek derbeki awaz û qêrinekî ji dil bide û bêje Na! Û pêre pêre biqêrine bibêje "İllallah!". Yanê ji x́wediyi, x́wedani û ji

Rabbitiya Allah ê yekane re bibêje Erê...

Pêşi red bike û paşê qebul bike! Pêşi inkâr, paşê iman! Berê isyan piştre iteat! Yanê “La ilahe illallah!”.

Tu bixẃazi em nîha berê ẋwe bidin welatê ẋwe. Ev welatê ku em tê de jiyana ẋwe berdewam dikin û dibarinin gelo di vê welatê me de ĵî tağut hene? Kiĵa amelên ku werîn kirin wê me têẋe gûnehên şirkê ku teqez beẋşbûn ĵê re nîn e. Di dewra Rasulullah (ass.) de navên put û senemên wan muşrika “Lat, Menat, Uzza” bûn. İra ev put û senem bi çi şeklê û bi çi navê li ser dîlên insana ciheki zeẋîm girtiye?

Ger tu bala ẋwe didi gotinên min ez behsa tağut bi awayekî giştî dikim. Niha ĵî ez dîẋwazim bî taybetî behsa tağutên vê gel û komê bikim. Lewra usula Rasulullah (ass.) ev bu: Tebliğ û danezanina bi eşkereti. Herweha daẋwaza Allah *azze we celle* ĵî ev bu. Rasulullah (ass.) ĵî ber vê yekê navên putên wana bi eşkere dîgot.

Ĵî Wan kesênku şirkên ẋwe bi eşkere nişan didan re digot: “Hê geli Kafiran!”. Hete gazi kirina

bi vê awayi bi emrê “Bibêje” ĵî Allah *azze we celle* ve bibu ferz.

Neẍwe emê ĵî tağut û putên vê dewrê eşkere bikin da ku ev tebliğa me bigihê armanca ẍwe, ew armanca ku Rasulullah hînî me kiriye.

Belê weki ku tu ĵî dizani li welatê me “din” e ki belavbûyi bi navê demokrasi yê heye Bingeha vê dinê lî ser fêhm û ramana pîrhêjmariyê ye. Bîngeha pîrhêjmaritiyê ĵî lî ser fikr û peyva gel e, ne li ser heq ê ye!

Herweha ez ĵî serê nîvîsa ẍwe de tinîm zîman ku mafa “Hakimiyet”ê tenê bitenê yê Allah e. Lewre ev raye û maf, bi wan hilbîĵartînê serê sê çar sala careki tên kirin ji Allah *azze we celle* distênin û bî iradeya ẍwe teslimê parlementeran dikin. Di vê din ê demokrasiyê de zîna, rîba, ẍumar, bêrêwiştî û ẍwarina malên sêwiya gîş helal û serbestin.

Ev amelên mîn niha ĵîmartîn, Allah *azze we celle* dî Qur'ana piroz de teqez heram kiriye. Lê dî dîn ê demokrasiyê de rewş çavaye? Di vê din ê pûç û ẍêrab de ev amelên hanê tenê ne helal û serbestin. Pêreĵî ĵî boyi kesên ku van amelên ifsadê bê tirs

û bêrehetî bikaribin bikin ĵî partamentoyê bigire heta sazîyên heri biçûk arikarîyê dikin. Bî mêr û jinên x́we ğulamtî û qerwaşi yê dikin. Wê tu bibêji ev çava çêdibe? Febriqen mey û meyx́aneyên lî hawirdorê welat ku serê se gava yek rastî te dibe bitemamî bi destûr û pîştgirîya vê dewletê sazî dibe. Kerx́anê yên di nava welat bitemami ewleyi ya dewletê de ye. Ev hêlinên ên fuhuşê weki sazî yên dewletê dix́ebîtin. Qey fuhuşa îroj bîtenê dî van kerx́aneyan de çêdibin? Na, na... Bîla kesek x́we nex́apine. Deverên kû ĵîn î mêr ên namahrem li cem hev û tevlihevdu dix́ebitin (ev tehluke), ev x́etere herudaim ĵî wan kesan re deriyên heramiyê heta dawiyê vekiri dihêle.

Miĵara x́umarê ĵî û ê riba yê ĵî wusaye. Minakek pîr balkêş ĵî mijara ribayê ye. Riba, bûye bingeha sistema aboriya dewletê. Ma bitenê ê dewletê? Dewlemendî û pere lî ser vê bingehê dî nava mirovan de digere. Ê ku dewlemende hêri x́urttîr dibe û yê ku feqire ew ĵî herî qelstîr dibe. Sedema vê ĵî ev sistema ribayê ye, ĵî ber ku riba di nava gel de ĵî bê hed û hisab belav bûye. Hal ev e ku Allah *azze we celle* di Qur'ana Pîroz de wiha dîferme:

"Ew ên ku ribayê diẍwin, wek mina wan kesên ku şeytên li wan ẍistiye radîbîn..." [1]

Ez dikarim weki van minakên hanê ĵî te re hêĵî behsa wan amelên ku Allah *azze we celle* teqez heram kiriye lê mîẍabin di vê fitneya demokrasiyê de helal û serbestin bîkim. Bi vê aqida demokrasi û laikî ev dewlet bî gorî ta'rifa Qur'anê Tağut e. Yanê dîn ê Allah *azze we celle* betal kiriye, şûnde qanunên ẍwe yên kurmî û hefnikî bi cih kiriye.

Tevgera van kesên ku dozdariya demokrasiyê û laikîye dikin weki tevgera kora ye. Çawa ku yên kor têẍin ẍengereki ku fil tê de heye û ĵî wan koran re bibêĵin her yek ĵî we tarifa wi tiştê ku li hundur heye bikin. Her korekî wê bi awayeki tarif bike. Ew korê ku destê wi rastî lingê fil hatibi wê bibêĵe "Ew tiştê li hundur koloneki pîr mezine!" Ew Kore ku destê wi rasti ẍortima fil hatibi ewê ĵî bibêĵe "Hey loo... li hundûr çi ẍortimeki sitûr heye!" Ew Korê di dawide bikeve hundur û destê wî ĵî rastî gûhên wê filê bibe wê tarifa fil wusa bike: "Hevalno! Min li hundur baweşe ki wusa fireh û mezin dite ye ku nayî gotin!"

1. 2/Beqere, 275

Êdi ev demokrasi û laiki ĵî îroj fitneyê heri mezîn, belavbûyi, kûr û dijware di nava welatê me de. Ew kesên ku x́we davêjin bex́tê demokrasiyê minaka wan kesan weki minaka fîl û korane.

Mix́abîn ev bela û fitne ya demokrasiyê û laikî yê bî destê dewletê di nava gel de belav dibe û kûr dibe. Her kesek û komek wek tarifa kora ku fil tarif dikirin ew ĵî bî wê ûsûlê demokrasiyê tarif dikin. Bi rasti tarif û danasina demokrasiyê heta niha hê keseki bêkêmasi nikaribuye bike. Ĵî ber ku hinek kes, doza heq û mafên insanan ê ku Allah *azze we celle* bîx́wluqandina wan re daye wan dikin em lê dimeyizênin bitenê ĵî boyi vê mîĵare x́elg terka aqida tewhidê dikin. Bix́apên dewletê dix́apin û dî nava kemînên wi de bi ber helakê vê dibezîn. Ev dewlet bû ku va not sale bi her awayê zordestiyê x́west ku x́elqê x́we geh bi daran geh bi bombeyan têx́e rêzê. Niha ev dewleta tağut ĵî dizane ku tenê bi dar û bombeyan wê ne gihê armanca x́we dest bî hile û pileyên di kirin. Fikr û ramanên kûfrê li ser me da barandin. Ew tağutê reş û tari çû tağuteki gewrane derkete holê!

Ĵî te re got “heq û maf, x́weserî û azadî!” pêre tê

ĵî x́were kire abd û kole. Hûkmê "La ilahe illallah Muhammedun Rasulullah" betal kir, hîn putên mîri û zîndî ĵî te re bî x́wedati da qebul kirin. ĵî ber ku ev dewlet li ser vê aqidê hatiye sazikirin û vê aqide yê bi temamê hêzên x́we û sazûmaniyen x́we belav dike weki min berî vega ĵî ĵî te re got ev dewlet, Tağut e. Kesên bi zanin, yekser an neyekser pîştgiriya vê tağutê bike ew ĵî nefereki tağuta ye. Her bi çi niyetê bibeĵi ev taybetiyên min heĵmarti lî ser keseki, komeki an ĵî dewleteki hebe ew ĵî Tağut e. Ê ku iteat û giredayiya x́we ĵî wan re bî awayên cûrbicûr nişan didin Allah *azze we celle* wan kesa teqez afû nake çimki ew mirov bi vê tevgeriya x́we ketîne şirkê. Şirk ĵî gûneheki afukirina wê tun e û ceza yê wê ĵî doj a bêdawiye –neûzubillah- Her wiha ger bi yekcar tu van tağuta red biki, inkar biki!

Yanê divê pêşani û lahzeyek ĵî lahzeyeki zûtir x́we ĵî şirkê dûr biki, şirkê terk biki. Lazime paqiji û zelâliya x́we ĵî gunehên şirkê bi vê karê dest pê biki. Pêşî acizî û nefreta ĵî batıl re û piştre muhabbet û dilsoziyeki pîr qewi ĵî Rabb ê aleme re...

Dî encam ê de ev hate fêmkirin ku çawa hinek

insan gotina “La ilahe” ĵî bîr kirin û bitenê “illallah” ĵî x́were kirin wird û tespih bivê awayê helak bûn, hinek insan ĵî bî şev û roj zikra “La ilahe” dibêĵin le ĵî ber ku “illallah” ĵî bîr dikin bila ew ĵî li hêviya helakê biminin. Lewre aqida tewhidê yekpareye, nayê perçekîrin.

Erê bîrayêmin... Ew peyva hanê peyveki wusaye fêmkirin û amel kirina bî dilsozî qedandina temamê kûl û derdên dînyê ye. Çimki ev peyv bê şek û bêguman x́wediyê x́we ĵî gehr û kederên dinyê û ĵî tîrs û ezabên cehennemê ku belayekî herî mezine wê (biiznillah) x́elas û azad bike inş...

Sekin ĵî şeytan re tun e. Dibe ku dî vê lahzêde wesweseyeki têx́e dilê te û wusa bêje: “Tenê bi kelime/peyveki ĵî wi cehennem ê ku belayeki pîr mezine wê insan çawa x́elas bibe?” Ezê bersivê bi zarê Rasulullah (ass.) bidim ku ew herî rast û herî ewleyi yê insana ye. Wiha diferme: “Allah *azze we celle* roja qiyametê mîroveki ĵî ûmmeta min li hafa herkesî bikişine hisabê. Ĵî amelên wi yê ku di aleyhê wi de ne notuneh dosye vedibin. Her dosyeyek heta devera ku çavê te bibine mezin û girane. Piştre jê tê pirsin: “ĵî van dosye yê ku

tu dibini tişteki red biki heye? Muhafızên Min ê amelan, melek ên katîbîn get nehaki li te kirine?" Ew kes wiha bersiv dide "Na, ya Rabb ê min!" Pêrseki dî jê tê kirin "Erê lî cem Me ameleki te yê meqbûl heye û iroj lî te get neheqi newe kirin." Kaẋizeki ku li ser wi kelimeya şehadetê nivisiye tê derẋistin. Allah *azze we celle* jê rê diferme: "De iroj mizana ẋwe tu biẋwe bike."

Ew mirov dibêĵe: "Ya Rabbî! Viya tenê yek perçeyeki kaẋizê... Lê ew dosyeyê gûnehên ẋwe ji dibinim... Gelo encam we çawa çêbe..." Allah *azze we celle* ĵê re wusa diferme: "İroj wê li te qet nehaqî newe kirin..."

Rasulullah (ass.) bî berdewamî got: "Dosye yên wi têẋin şîkevikeki û ew kaẋizê ku lî ser "La ilahe illallah Muhammedun Rasulullah" nivisandi têẋin şikevikê mizanê de. Şikevika ku dosye yên wi tê de bilind dibe. Lê ew şikevika ku kaẋiza li ser şehadeteyn nivisiye bêtir gîran dikişine. Li hember navê Allah *azze we celle* tîştekidi gîran nakîşine."

Gûnehên te tevde li aliyeki û gotin a te yê tevli inkar û red kirina tağuta li aliyê di were danin

bêguman wê kelimeya şehadetê herî girantir bikişine, û bî lutf û kerema Allah *azze we celle* wê tu daẋilê cennetê bibi.

Lê belê ez diẋwazim di vê ẋalê de ayeteki herî giring binîm bîra te. Em bi hev re lî ser vê ayetê bistẋeberek tefekkûr bikin.

Rabb ê me dî sûreya Nisa ayeta 116'de wiha diferme: "Bêguman Allah, şîrk aĵotîna Jê re teqez nabeẋşine. Lê belê ji vê yekê pêde kesê ku Allah bîẋwaze lî gûnehên wi dibore. Ew kesê ku jî Allah re şîrk diajon bî rastî ew bîşaşiyeke dûr rêşaşe."

Lî vê derê ev ẋal bî teybeti bala me dikişine. Ku Allah *azze we celle* bi teqdir û daẋwaziya ẋwe hemû gunehan dikare bibeẋşine, bitenê cûrma herî mezîn û gîran yanê guneha şirkê get û get nabeẋşine.

Erê birayêmin. Çawa ku tuji sehdiki Rabb ê me pişti imanê, gotina "La ilahe illallah" ê bi dîlsozî û pêkanîna vacibatên wi gunehên mûmina di lahzê de dibeẋşine. Lê ew kesê ku Jê re şirk baĵo her çî amelê bi sûd û bi kêr hati bikeji ẋelasiya wi jî ḡezeb û ezaba Allah *azze we celle* tun e. Allah *azze*

we celle çawa dî beẍşandinê de bi merhamete, ger jê re şirk were aĵotin lî hemberî vê asêbûnêji bî edaleta ẍwe re şedidu'l îqab e.

Tu min fêmdiki ne wusa? Pişti ku te iman anî û pêde; te her çî guneh kiribin Allah *azze we celle* ji boyi beẍşandina wana hêvi î mizginî dide te. Lê belê, tenê bitenê ĵî ḡeyni gunehê şirkê!

Belê, min pirsa te sehkir. Tu dibêji gelo tu tiştek nin e ku bibe kefaret ji guneha şirkê re û gemmara vê cûrma mezin û giran ji holê rake. Bersiv: Ew tişt ev e ku tu bibêji “La ilahe illallah” û aqide ya ẍwe yê têwhidê bî dîlbawerî eşkere biki.

Weẍtê ku min wusa got di be ku tu ji “Wey mala te ava bibe. Min digot qey wê tu dûayeki zahfi dirêj hinê min biki. Ger mijar ev hevok be ez ĵîẍwe vê hevokê dizanîm” bibêĵi û bî vê awayê min heskir ku tu bi vê aram buyi.

Ka tu bîbêje. Ev peyva ku di oẍira wi de cennet hatiye wa'dkirin û di encamê de ji seyra cemalullah wê hebi get wusa hêsan dibe? Em di vê miĵarê de mînakek ĵî ĵîyana ẍwe bidin. Kê ditiye ku zêr û dûrr bî bihaya dar û êzinga hatiye dayîn û si-

tendin!

Ĵî boyi malê bê misl û biha hema bitenê gotina hevokek bes têrî dike? Kê dikare vê dozdariye bide pêş.

Tu ĵî dibêĵi Na, ne wusa? Bihaya vê malê teqez ne erzane. Allah *azze we celle* ĵî wi kesê ku vê hevokê bi zimanê x́we dibêĵê çi dix́waze gelo? Pêwistên gotina vê hevokê çi ne? Ew pêx́emberê me ku ĵî boyi vê hevokê (La ilahe illallah Muhammedun Rasulullah) bist û sê sal şev û roĵ, çêle û havin, têr û birçi, di şergehê de û dî aşitiyê de bê sekin û be bêhndan heta dawiya jiyana x́we herî daîm x́ebat kîr. (ass.) Emê ĵî ĵî boyi çareseriya pirsgirêkên x́we seri bidin sûnnet û siyera wi.

Heta em tekoşin û mûcadela Rasulullah (ass.) di ox́îra vê hevokê de kiriye hin nebin û nasnekin emê nezanibin ku bîha û bedela vê hevokê ku jime dix́waze çiye û çawaye! Lewre ew Rasulullah e (ass.) herî daim ji mere “ûswetu’n hasene” ye, elhamdulillah.

Heta ku İblis û hevalên wi yên li hember aqida tewhidê bî korbaweriyeki hefnikî tekoşinê dikin

em wana nasnekin emê nêzanibin ku ev hevok ĵî me çi diẋwaze, biha û bedela wi çiye.

Di nava keviran de biha û rûmeta almas çibe dî nava insanan de ji biha û rûmeta. Muhammed (ass.) ewe. Bi rasti ev teşbiha ku min daĵî pîr hêsan maye. Çimki ew, ji temamê aleman re ji boyi bibe rahmet û dilovanî hatiye şandin. Lê ew ji (ass.) beşere. Çima weki me beşere? Ĵî bo ku ji te re bibe minak yanê "ûswetun hasene". Ger ew weki me ne beşer mesela, em bêĵin ĵi melaiketan melekek bibuya ew çaẋ tu yê çî bikira? An ĵî ger heyinîyeki ji ḡeyni insan bibûya wê tu çawan bigihiştiya wi? Ev ĵi dibe wesileya hamdê bê hed bi Allah ê alemin ku Nebi (ass.) yê ẋwe ĵî yekî weki me şandî ĵî me re.

De heydê kerem bike em lî ĵiyana Rasulullah (ass.) mêze bikin. Rasulullah (ass.) çîl sali bu. Çîl sal ji umrê wi li paşmayîbu. Pêşeroĵa wi de bist û sê sal taqriben umrê wi mayibu. Qehr û tengasî hê piştî vê demê jê re bu mêvan. Lewre tekoşin û mûcadeleya tewhidê he ji nû da dest pê dikir. Belê, yek dikare bibêĵe çîl salê Rasulullah (ass.) di nav şirkê de boriye? Beguman, tu carî

kes nikare tişteki wusa bine ser ziman. Rasulullah (ass.) x́wedi baweriyeki tewhidî bu. Nex́asim ewî nêzanibu ku vê baweriyê bi çi awayi bine ser ziman û vê mudellel bike, yanê li ser bingeha delilân sazî bike. Qur'ana pirozji ji vê hale wi û ew tengasiya wi behs dike. We demê Rasulullah lî ser tewhidê bu lê gelê Mekkeyê dî nava şîrkê de digevizin. Hamd ĵi wi İlahê re be ku di nava ewqas şirk û neqenciyê de aqida tewhidê bi Rasul ê x́we da zanin û vejandîn.

Di nava wê gele de hinek kesên di ĵî hebûn ku ehlê fitretê bûn, hanif bûn. Wan kesan ĵi carinan ĵî x́were digotin "Hêy x́aliq ê vê kainatê! Ez dizanim tu heye. Ger min bîzaniba ibadet ĵi te re çawan tê kirin yek lahzeyeki tax́sir nedikir û minê bi wi şeklê ibadet bikirana." Tevli ku gelê wê dewrê bi jimarên x́we zahf û qelebalix́bûn û Rasulullah (ass.) di nava vê qelebalix́ê de bitenê bu ĵi disa tu cara bî qas ê misqaleki ne ketibu gunehên şirkê. Ne pêşi pêx́emberiyê û ne ji pîştra tişteki wusa get nebû! Lê ew tewhid û imana wi yê beri pêx́emberiyê bitenê jê re mayibu. Bi vê awayê "ew şahidiya ku nekaribu bine ser ziman" x́esar neda-

ye tu kesan. Çimki beriya pêx́emberiyê ne delilên wiye ku spartekê zanîneki zelal û ne ji hêzeki wi yê ku spartekê quwweteki ne lerizandi hebu. Di nava wan çil salan de yek keseki ku neyarti li wi kiribe tun e ye. Lewra ew hezkiriyê gelê x́webu, bîewleyî bu û x́wedî merhamet bu!

Rasulullah (ass.) kengê vê şahidiya tewhidê anî ser ziman û got "La ilahe illallah pê de neyartiya qawmê wi û temamê ereban wê bi çi awayê bihata fêmkirin û izah kirin? Ew gawmê wi yê ku wi binavê "Muhammedul Emin" binav kiribun piştre ew bûn mukezzîbên Rasulullah û ji wi re dest bî neyartiyê kirin. Belê ew tişt çi bu ku wan kesan kîr neyarê "Muhammedul Emin"? Ez ji te re bibêĵim ku ew tişt, mifteya cennetê ye ku mifteya cennetêji "La ilahe illallah" e. Belê, tu ji heyîri mayî ne wusa? Tu ĵi di bêĵi "ev çi iş e gelo?". Belki wê tu yê wiha ji bibêji "Wiya mijareki pir x́eribe. Wê tu yê banga cennetê li insana biki û lihemberi wi ĵi te re neyarti were kirin!"

Erê birayêmîn... Rasulullah (ass.) bang dikir digot: "Bêĵîn La ilahe illallah û tevdex́elas bibin û bikevin cennetê". İnsanên li hemberî wi ji lingê

x́we didan erdê û digotin “Na, x́êr! Em vê dawa te qebul nakin, belê em dix́wazin biçin cehenneme!”

Rasulullah (ass.) ji wanrederiyên cennetê nişandida lê wana cehennemê liserx́we vedikirin. Rasulullah (ass.) wana gazî rîzgariyê dikir lê ew insan ji bo bibin êsirê cehennemê lî ber x́we didan û wan kesên li dorax́we ji bi x́we re dikişkişandin cehennemê ve!

Pêx́ember ê me di nav qewmê x́we de rojên zahfi giran derbaskir. Lê belê ewi qenc dizanibu ku cehennem ji van zorîyan herî zor û dijwartire. Ĵi ber vê yekê ewi get guhê x́we ne dida wan işkenceyên ku lê dihatin kirin. Wan muşrikên neyarên islamê lê meyizandin ku bi işkenceya û bi zordestiya nekarin pêşiya vê daweta tewhidê bigirin dest bi hîle û pîlên di kirin. Hileyeki wan ji ev bu ku dix́westin rêyeki pevkirinê derêx́in holê. Kemîn û x́efikên muşrikên wê dewrê çawa zêde bûn kemin û x́efikên çêliyê wan ê irojî ĵi bê seri û bê bini ye. Ev gelê ku em di nava wan de dijin miýabîn ketinê daf û feq a van muşrikên modern. Evĵi nêzbuna şeytan ya ku ji milê rastevê nêz dibe ye.

Bala x́we bidê, birayêmin! Alîyê ku şeytan nêzi insan bibê yê heri x́etere/tehluke alî yê rastê ye. Çima? Dema ku ji alî yê rastêve nêzdibe amel û aqideya pûç û betal di nav libasên heqqê de tekdim û nişan dike. Mirov di nava batılê de noq dibê le ew lî ba x́we dibêje “ez tabî û hamî yê heqqê me!” çimki şeytan, batıl wekî heq, heq ĵî dî sureta batıl de nişan dîde.

Careki bifikre. Miroveki ku kansêr lê ketibi û haya wi ji vê nex́weşiya wiyê giran tune be, çukas tişteki dilêşiye ne wusa? Mirovek ji li ser rêşaşiyê û jiyanêki di nava kufrêde ku bî her pêgaveki rojbiroj dembidem x́we nêzi cehennemê dike, digelvê yeke x́we ji cennetîya dihesibine û bi hinek gumreşîya mijûlayi ya x́we dike, çukas tişteki x́erab e.

Hela roja qiyametê dema ku li hêviya cennetê mayibi û piştre bibe êzingê cehennemê çi tişteki erjeng e. Allah *azze we celle* em û te me tevde biparêze. (Allahumme amin)

Herweha ez ĵi te dix́wazim tişten ku ezê ji te re bibêĵim bi baldarî li min guhdar bibi.

Erê... Mûşriken Mekkeyê lî ber deriyê Rasulullah (ass.) în, ji bo pêşniyariya pevkirinê. Pêşniyariya x́we bieşkereti û bîzelâli x́istin holê. Pêşniyariyeki wusa kirin ku miroveki jirêzê nekare bî hêsani bibeje Na. Ew muşrik wusa dibêjin: “Hê Muhammed! De were em navbêra x́we çêkîn. Hewgas neyarti bila bes be û x́wuyna rijandi bila bisekine. Di nava qewmê me de wekî dema bori aşitî û ewleyî bibe hakim. Kin û adaweta bira ĵi bira re bila biqede. Sedema hatina me yê cem te ev e ku, tu iro ĵî me her çî bix́wazi em ê bidin te. Em ji bo vê yekê li hev civiyan û hatin ber deriyê te. Ger tu x́wediti û serwerî yê dix́wazi werê em te bikin mezinê Mekkeyê, da ku hûr û gîr ê me bî temami ĵi te re sertewandibin û iteata te bikin. Ger dax́waza te mal û milk e, em mal û milkên wusa bidin te ku tu bibi herî dewlemendê di nava me de.

Ger kûl û derdê te jin ên Mekke yê ê x́weşik bîn ĵi me re bibêĵe, da ku em di nava vê baĵara Mekke yê de ĵînê herî x́weşik û zayend kê be wê bi te re bizewicinin. Ne x́êr, kûl û derdê te ne evbin, ger nex́weşiyek be ji me re bibêĵe da ku em çukas

hekim û tabîbên li ser rûyê erdê hebîn wan ji te re binîn jibo tu weri serẋwe û şifa bibinî. Lê belê em ji te lava dikin tu vê tovê bêarami û dûbendî yê tune bike, biqedine! Em û te di navbêra ẋwe de peymaneki deynin. Salek tu ji ẋwedayê me re îbadetê bike Salek ji em ĵi Rabbê te re ibadetê bikin. Hema dibe ku dî ẋwedayê me de ẋêreki hebî wê tu yê sûd/feyde jê bigiri. Ger di ẋwedayê te de ẋêr hebî emêji je sûd/feyde bigirin. Lê em disa careki di ji te lava dikin bila ev diĵminahî biqede!"

Rasulullah (ass.) bî sukûnet û metanet li wan guhdarî kir. Piştre ji wan re got: "Ẋ́we wusa neperitinîn. Ne hewceyi hewqas tiştane. Tiştê ku ez ji we diẋwazim gotina yek kelimeyeke, bibêĵin û ẋelasbibin!"

Mezinên muşrikê Mekke yê pişti vi gotina Rasulullah (ass.) pîr şaş bibun. Lihember pêşniyariyê wan Muhammed (ass.) ĵi wan gotina yek kelimeyekî diẋwest. Ji Rasulullah (ass.) re gotin: "Hema ne kelimeyek ger diẋwazi em hezar kelime bibêĵin. Bes tu ji vê doza ẋwe bibore!" Rasulullah (ass.) weẋta ku ji wan re got "bibêjin, La ilahe illallah Muhammedun Rasulullah û ẋelas

bibin" ew muşrikên ku ji bo peşniyariya lêkhatinê hati bun ber deriyê Rasulullah (ass.) çawa vê kelime yê sehkirin weki ku cîn ji hesin dûr dibe jiwê derê bi bez û rev dûr bûn. Bi kin û adaweta ẍwe yê dijwar dûr bibûn. Piştî vê hatin û bi rev dûrbûna wan çend carên di ĵi hatin cem Rasulullah (ass.). Pêşniyariyen ẍwe li pey hev dianin ser ziman. Cara dawiyê Rasulullah (ass.) vê bersivê da wan: "Ger hûn rojê têẍin destê min ê rastê û hêyv ê ji têẍin destê min ê çepê ez tu carî ji vê da'wa ẍwe naborim!"

Piştî vê hediseyê ev ayetên piroz nazil bun û bi vê ẍitaba ilahî pêşniyariyê wan ê lêkhatinê hûr û hela bu, ket binê erdê.

"Bîbêje: Hêy geli kafiran! Ew (put û senem) ên ku hûn ibadetê wan dikin, ez ibadetê wan nakim..." [1]

Belê birayêmin. Çawa ku tu ji dibini bûyer/hedise zahf bieşkereti û bizelali li holê ye. Ez diẍwazim di vê beş ê de behsa wan kesên dî rêye ki şaşdene û di nava sistema şirkê de cih girtine dîserdeji ku dibêjin "em vê yeke ji bo İslamê di-

1. 109/Kafîrûn, 2-3

kin" bikim. Ezê di navbêra tevgera wan û bersiva Rasulullah (ass.) ku ji muşrika re dabu qiyaseki bikim. Iroroj gelek mijulayi di nav insanande digerin. Ev gotin muheqqek hatiye ber guhê te ji. Wiha tê gotîn: "Ma em bihêlin bila meydan ji wan re bimine?" "Ez neẋwiynîm, emneẋwiynin tu neẋwiyne, belê wê ji me kê bibe deẋtor, mamoste û mîhendis?" Em zarukên ẋwe bihêlin destê çepgîr û kemalista qence an ji behêlin destê wan kesen rûbînur û nimêjkeran qence?

"Em çawa bikin, em becbûrin dinava ẋeraba de qencê ẋeraba bineqinîn."

"Ger iroroj daẋwaza me hakimiyeta İslamê be em mecburîn pêşi idareya welat biẋin dest. Jiẋwe ku idareya welat kete dest hertîşt wê hêsan bibe. Wê gavê emê qanunên bi gori emrû nehyê Allah *azze we celle* bikaribin çêbikin."

"De tu ji hewka serẋwede neçe bîrazî/ẋwarzi tevgera wiha ne başe. Ka iro li vê welatê ki têkili nimêja te dibe? Lê meyzê derîyen mizgeftan heta paşîyê vekirine. Pênc weẋt banga şerif Ji ser me kêm nabe. Şiḡulkerên daire yên dewletê ji ji boyî nimêja İn ê bi desturîn. Dî wan rojên iyd û cejnên

Remezan û Qurbanê tatil e. Her weha hûn ji zêdetir neẋwazîn, ev serẋweçûne!

“Hema wê bibêjin ew şirke û ev şirke... Başe, lê emê aboriya ẋwe bi çi bikin û çawa bikin? Ger ji we re mayibi hertişt şirk e.”

“Erê, hûn dibêjin dewlet Tağut e. Lê fersend bikeve destê we ji kêranina dewletê qet li paş naminin. Belê, madem ev dewlet tağute, ji neẋweşẋanê wi û ji posteẋanê wi û ĵî ẋizmetên şaredariyên wi istifade nekin.”

Birayêminê hêja. Ev û weki vana belki bî hezaran gotin dinava insanan de bigotegoti berdewam dike. Bizanibe ev gotegotên wana ji telbisatên şeytan pê de ne tiştekidine.

Ev gotinên hanê, ne ji imaneki bi gori Qur’anê bes ji imaneki bi ditina ji bav û kalan û ji din ê ki ku bi pivika mentiqê hatiye peydakirin derdikevin û belav dibin. Ew imana ku bî pevşêwritiya Qur’an û sunnetê derketibi meydanê ji van gotegotan dûr û zelâle. Lewre gotêgotên wusa pûç u beredayî ji devê yek musulmaneki ku Qur’an û sunnetê baş bizanibe qet dernakeve. Ez vê yekêji

binim berçavê te, ev gotegotên hanê carinan sirf ji boyî zîhnên mirovan bikin weki hewdelê tên belav kirin. Hin carinan ji bi niyete ki genc ev gotegotên pûçi bîḡeleti tinin serziman.

Lê bila baş were zanin ku her bi çi niyetê ev gotegot werin gotin ev hevok dibin sedema ḡezeba Allah *azze we celle*! Bila ev heqiqet ji qet newe ĵî bîr kirin ku, bî niyeta x́erab ameleki bix́eyr fasid dibe lê bi hûsn-û niyetê ameleki x́erab navegere ameleki salih. Allah *azze we celle* me bitemamî ji wan kesên ku di niyeta x́we de x́alîsîn u di amelên x́we de ji salihin binivise inşaallah.

Binhêre birayêmin! Allah *azze we celle* wiha diferme: "Gelî yên ku iman anine! İteata Allah, iteata Rasulullah û serokên ji we ne bikin. Her kijan mijarîde hûn bi hevketin ger hûn birasti bi Allah û bi roja ax́iretê bawerîn wê (mijara pevketinê) pêşkêşi Allah û Rasul ê wi bikin. Ev a ha (ji we re) çêtir e û encam a wi ji heri x́weşiktir e." [1]

Ev ayet ji me re diferme ku, dema ku hûn bî pîrsgirêkeki re lîqabûn rasterast wi bibin Allah û Rasul ê wi, pêşkeşi Qur'anê bikin.

1. 4/Nisa, 59

Û tevli vî wê pirsgirêkê x́we bibin cem serokên x́weyên ku ew tabîye Qur'an û sunnetêne.

Niha em ê jiyana x́we bidin ber çavê x́we. Em dibêjin "em musulmanîn" û dozdari ya imanê dikin, ka cihê vê ayetê di jiyana me de heye gelo? Ew pîrsgirêkên ku di heyata me de dertên pêşiya me ji boyi çareseriyê wana em bi gori ve ayetê tevgerdibin? "Gelo ev Qur'ana piroz di der heqê van pirsgirêke min de çî diferme, çareseriyek ji min re wê hebi?" An ji li hember van pirsgirêkê me rojeki em serdanê didin sûnneta Rasulullah (ass.). Ka, em dibêjin "Ya Rasulullah! Ji boyi vê derdê x́we ez hatim da ku tu reçeteya şifayê bidimin". Nex́we me terka sitendina çareseriyên x́we ji çavkani û memba a asli kiriye û piştre ji berê x́we daye hin deriyên şîkesti û zengorati!

Tu ji baş dizani ku çawa nex́weşinê bedena insan hebin weki wi nex́wesinên qelbê ji zahfin. Ji bo şifayê bibini tu diçi cem tabib û dex́toran. Ji boyi ku bibe wesile ya şifayê tabib reçeteyeki dinivise û dide te. Tu ji wê reçeteyê digiri û dîbezi eczax́aneyekî.

Dermankar wan dermanên ku li ser reçeteya

te nîvisiye dide te û amîlandina wan dermana ji te re tarif dike. Tarifa amilandina dermana li ser wanaji dinivisine. Tu ji van dermanê x́we di wex́tê wi de û bi piv ê ku nişani te daye vex́wi. Bi vê awayê ji inşaallah wê tu bigihiji sihheta x́we.

Belê... De ji kerema x́we re dikari ji min re bibêji ji boyi bigihîji sıhheta x́we tu çima bitenê bix́wendina reçeteya x́we bes naki? An ji wê reçeteyê li situyê x́we naaliqêni? Herweha tê fêmkirin ku neheqiyeki pîr mezin li Qur'ana piroz tê kirin, ne wusa ye? Ez sehdikim ku tu dibêji "Erê, erê bira... belki te kêm ji gotibi lê te qet zêde nekir. Aynî weke te gotiye..."

Ew reçeteyê tabibekî nivisiye ku ew ji insane, kesê nex́weş heta wan dermanên li ser reçeteyê nivisandine ne sitêne û ne amilêne herkesek dizane ku ew kesê nex́weş baş nabe/sax́ nabe. Ê başe ev insanên ku vê yekê dizanin çima ew Qur'ana ne ji miriya re, ji zindî ya re nazil buye bitene wê bi erebiya wi bix́wuynin û wê li hêviya derman û x́elasiyê bibin? Viya ji ne zulmekî ku li Qur'anê hatiye kirin e?

Bizanibe; herûdaim wê ku şifayê bide

neẋweşinên me yên qelbî û bedeni binavê ẋwe yê “Şafî” Rabbê me ye. Reçete ya ku ji me re daye nivisandin û şandiye Qur’ana piroze ku ruh û dilan têr û qewi dike. Ew dermankarê ku dermanên di nava vê reçeteyê de nivisiye ji me re amilandina wi nişan bide û hin bike ji Rasulullah (ass.) e. Tevli ku Çavkaniyeki wusa bê misil û bê buha di destê me de belê em çawan û çima ji vê menbaa şifayê dûr ketin? Çima gelo?

Lewre ji me re wîha dihat gotin. “Hûn ji vê kitêbê qet nekarîn fêmbikin. Bitenê ew mele yên giregir û bişaşik ji vê kitêbê bikaribin fêmbikin. Hûn kinê û fehmkirina vê kitêbê lî ku ma?” Jitere ĵi wiha gotin ne wusa? Tê bira te, hê dema zarokiyate te ji vê kitêbê tirsandîn! Em biçuk bîn, zarok bîn me nikaribu destê ẋwe bidin Qur’ana piroz. Ji me re digotin “Dest ne dê neẋwe wê ẋwedê te di nava agir de bişewitine!”

Em mezin bûn ji me re gotin “Lawê min, qiza min, hûn nîzanîn, hûn fêmnakin”. Heta ku vê Qur’ana piroz kirin hevokê nifîra “Qur’an li te biẋe!” Na, bîrayêmin, na! Qur’an lêdan, lî kesekî naẋe. Hela ew kesên ku bî dileki vekîri û bi dilsozî

werin aliyêwi Qur'an ji wan re dibe nûr, dibe hêz, dibe hêval, dibe rêzan û yare ki x́weşewist. Carinan ji li mirov dix́e. Lê ev lêx́istina wi ne ji bo kuştinê an jibo şeht kirinê ye, bes ji bo wi kesê vegerine vejiyandîn ê bi ĵîyaneki nipînû! Ev ji qet êş û elem nade insan. Bilakis êş û elemên insana dihedinîne. Ger ev Qur'ana piroz ne kitêbeki eşkere bibuna Allah *azze we celle* di gelek ayetan de wiha ferman dikir? Mêzeke, minakekî ji Qur'anê bidim te ku Allah *azze we celle* bî kî ja taybetiya Qur'anê qasem dike: *"Ha, mim. Qesem bibe bi vê kitêba ronak ku me ew dî şeveki piroz de nazil kiriye. Bêguman em bi wê (insanan) hişyar dikin û ditirsinin."*

Allah *azze we celle* ev kitêba hanê ĵî me re vikivekiri şandiye. Kesên ku dibêĵin "hûn fêhmnakin, em fêhmnakin" ne rast mijul dibin. Ew kesên ku wiha mijul dibin vir û derewan ji x́were kirine wird û tesbihat!

Vaye tu ji dibini birayêmin. Qur'ana piroz eşkere û zelâle. Bi tu awayi ne girtî û ne veşarti ye. Lê belê tu ji dizanî her firax́ek bî gori gencen a x́we yanê bi qasi kapasite ya x́we av distine. Ji

Qur'anêji her mirovek bi qasi nesibê x́we pay distine. Lewre x́wendin û x́ebata fêhmkirina Qur'anê çuqasi zêde bibe îlm û firaseta mirov ji ewqas wê pêşve biçe inşaallah.

Û disa ĵi mere digotin "Heydê, nesekinin Qur'an bix́wiyinin". Bix́wiyinin lê belê x́wendineki çawa? x́wendineka netemami, x́wendina ji mushefê û bi erebî. Ne fêhm û ne idraq, x́wendinekî ziwa. Van kal ên ku rojên x́we li hewşên mizgefta derbas dikin û virdê x́we yên rojani berdewam dikin tu pirsgireka şeytan bi wan re tune ye. Şeytan wê çi bike ji wan kesên ku di rojekide sûreyên Yasin û Amme yetesaelûn û tebarekê dix́wiynin û ji x́wendina x́we qet tişteki fêhm nakin. Bawerbike ev şeytan hê bêtir dix́waze ku van sûreyan zahftir bix́wiynin. Bila ji x́wendina x́we qet tişteki fêhm neke, hema çukasi dîkare hewqas bix́wiyne, zerar nin e ferk ji nake!

Rasulullah (ass.) ji me re wiha naferme? "Qur'ana nefêhmkiri were x́wendin x́eyr tê de tun e." Erê, bêguman Rasulullah (ass.) rast gotiye. Ka tu ji bifikire, Qur'ana ku bî nefêhmkirin were x́wendin wê ji mirov re çi bide karanin? Bizanibe

ku ev Qur'an ji bo te rêber e. Rêzan a hidayetêye.

Ev rêzan û rêber wê bi te bidin zanin ku wê tu li vê dinyayê çawan bivejini û ji boyi bigihêji beẋtewariya bêdawi çi lazim û pêwistiye.

Ji bo Qur'anê minakeki ẋweşik heye. Qur'an weki nameyeki binavdikim. Ev name Ji Wi yê ku Wedûd e hatiye. Wedûd ew e ku ji abdên ẋwe pîr hez dike û ewji heri layiqê hezkirinê ye. Name, nameyeki heri ẋweşike.

Em bibêjin, dosteki te heye. Gava tu wi nabini bêriya wi diki, dengê wi Sehneki dilê te teng dibe, kesera wi kezeba te dişewitine yanê tu zahf hez jê diki. Nameyek/mektubek ji vê dostê te hat. Dema ku mektup ket destê te ji kelecanê hindik mayibu te wê zerfê biçirandana. Pişti ku te zerf vekir, wê lehzê mektup bidi deste ẋwe û destbiẋwendinê biki ne wusa? Helbet wusa ye. Herê, em bibêjin wi dostê te nektuba ẋwe bi zimaneki ku tu pê nizani, mesela bi zimanê ingilizî nivisandiye. Lê belê tu ji bi zimanê ingilizi nizani. Qet nebe wê tuyê çend caran çavên ẋwe li ser vê mektubê bigerini ji bo ku bi tişteki fêhm biki:

"Gelo ezê bikaribim hema çend peyvan fêhm bikim da ku hesreta min bibore." piştre wê tu çi biki? Di be ku tu bibêji "Ji x́we ez qet fêhmnakim" û vê mektubê bavêji keviyeki? Nex́we çukasi dûr bibe bila li dûr be wê tu werger / tercüman e ki bibini û bidi wergerkirin. Bivê awayê wê tu yê lî hember vê hezkirina hogirê x́we/dostêx́we bi hezkirineki qawi miqabele lê biki. Tevgera te yê bi vê awayê ji bo te izzet û rûmet e. Ev çukasi kareki bi zehmet û bi kulfet bibe ji wê tu yê wusa biki.

Herê birayêmin. Ka bibêje, ev mektuba Qur'anê ku ji Rabbê alemê; x́wediyê qelbê te, hakimê jiyana te, ewê ku te x́wuliqandiye, ewê ku te divejine, ger temamên dost û muhibênte te biterikinin ji ewê ku terka te nake, wex́tê tu diterpili ji destê te digire û te radike, heta weki ku toz û telazên li ser te were weşandin te ji gûnehan pakij dike, mektuba ku jê hatiye bi gotina "ev mektup bi zimanê erebiye welle ez jê fêhm nakim" vê gotinê tê çawa bavêji qunceki x́alî û piştguh biki? Ma qîmet û rûmeta Rabbê alemê li cem te bi qasi wi hogir/dost ê te ji tun e?

Ez seh dikim ku tu dibêji "Helbet heye, ma di

vê mijarê de qet pivek û qiyas çedibe?”

Her weha ev nameya ku bi zimanê pêx́embereki piroz gîhaye te qedreki pir mezin bide. Ev kitêb ya wê ji te re şefaat bike yan ji wê gilihkar ê te bibe. Allah *azze we celle* vê yekê di Qur’anê de ferman kiriye: “Hûn mes’ulîn, hûn ê hisab bidin!”

Nex́we nesekine. Aniha wergereki/mealeki bide destê x́we û ji bo fêmkirina Qur’ana piroz dest bi x́ebatê bike. Tu çawa bix́wazi wusa bix́wiyne. Te di vê jiserde dest bi x́wendinê bike. An ji tu bix́wazi ji dawiya Qur’anê dest bix́wendinê bike. Qet ferk nin e.

Ger dix́wazi rojê meal a cûzuyeki bix́wiyne an meal a sûreyeki an ji meal a yek ayeti bix́wiyne. Lê dîvêt tu teqez bix́wiyni. Lewre vê heqiqetê qet ji bir neke ku wehya yekemin ĵi Rasulullah (ass.) re hatibu Allah *azze we celle* wiha ferman dikir: “Bix́wiyne”... Bala x́we qenc bidê! Fermana ilahi yê yekemin ne nimêje, ne rojiye “Bix́weyine” ye... Fêm diki ne wusa? Helbet ev nayê me’na ku tu nimêj neki û roji negiri. Bila bi şaşiti newe fêmkirin. Nimêja x́we bike, rojiya x́we bigire lê bix́wiyineji. Tu cari nex́wendinê neke. Lewre ku

insan neẍwiyne dibe êsirê nezanin û cehaletê. Li hember heqqê diberize!

Tu diẍwazi her gav yeki şiyar bi tere be û her lehze te hûşyar bike. Dema ku tu bikevi nava çerẍ û vajeki wê tu biẍwazi hogirek/dostek li cem te hebi. Vaye ji tere hogir û peyva hogir. Neẍwe li çi mayi sekini? Heydê, dest bi ẍwendina nameya dost ê ẍweşewist bike, pê re ji fêm bike û tiştên ku te fêmkir bi dilsozî bivejine, têẍe heyata ẍwe.

Lê viya ji jibîr neke. Weẍte te dest biẍwendinê kir ji şerrê şeytanên ins û cin ẍwe bispêrê Allah *azze we celle*. Binhêre, Allah *azze we celle* di ve mijarê de wusa diferme: "Çi dema te dest bi ẍwendina Qur'anê kir, peşî ẍwe ji (şerrê) wi şeytanê qeşiti bispêre Allah."

Çimki gava tu dest biẍwendina Qur'anê biki ew şeytan wê weswese yên cûrbicûr bide qelbê te. Wê ji te re bibêje "Ka wê tu çi ĵî vê Qur'anê fêmbiki?", "Meyzê, eger tişteki şaşiti hin bibi wê tu ji dinê islamê derkevi ha!", "Hêêy hişsiviko! ĵi boyi fêmkirina vê kitêba piroz hê dîvê tu çend tenur nan biẍwi..."

Û hê tiştên weki vi wê bigelek hezeyanan wes-wese bide te.

Tu qet zenneke ku weх́tê Qur'an biх́wiyni şeytan nêzîkê te nabe. Şeytan asıl dema ku tu Qur'anê biх́wiyni wê nêzikêtê bibe û wesweseyan bide te. Hela ku te dest bi fêmkirina Qur'anê kiri-be wê şeytan dîn û har bibe. Lewra weki min berê ji tere gotibu şeytan jiх́wendina bêfêmkirin qet acîz nabe. Ew kalê pir ku pênç ferz nimêja х́we li mizgeftê dike, tişteki ĵiх́wendina х́we fêmnekeji Qur'anê diх́weyine lê belê ji dinya х́we qet tawiz nade, ka wê şeytan ĵî çiyê wî aciz bibe? Tu zerar û х́esara vi kalî li keseki nabe wê çawa ji şeytanre hebe.

Lê ev kalê pir biheyl û quwweteki li ber х́we bide û ji boyi fêmkirina Qur'anê biх́ebite wê çaх́ê şeytan wê ji qehra bifetise û biteqe.

Ger diх́wazi ji bo vê mijarê baş fêmbiki em bihevre derkevin gerê. Şifêreki me heye û ewê me biqefleki re derêх́e rêwingi yê. Weх́tê mirov bi wesayitan di rê de diçe weki tu ji dizanî gelek lewheyên hêl nişan didin hene. Ji wan lewheyan yek derket pêşiyame. Li seri ĵî wiha dinivisine:

“(Dikkat) Bala x́we bidin! Ji vê dere 15 km. Şûnde kortalek heye, dibe ku hûn terabibin!” Em bibêĵin şifêrê me bisekine û bi awayeki baldarî vê nivisê bix́wiyne... û bix́weyne. Bi x́wendinêji bes neke û jî rêwenga re bibêje “kerem bikin hûn ji vênivise bix́wiynin, ev nivis pîr bi qedre, heta jiwe tê hûn ji bix́wiynin” û me teşwiqbike da ku em ji wi nivisa lewhayê bix́wiynin.

Em vê nivise gelek caran bix́weyinin û carekidi lê bizivirin disa bix́wiyinin hetani em wê nivise jiber bikin bix́wendina x́we berdewam bikin.

Ji boyi ku nivisên li ser lewhayê baş nayê x́wendin şifêr wê lewhayê bi yeki qenctir digewi-rine. Pişti vê qasi êdi çi pêwiste ji bo me û ji boyi şifêre me? x́wendina wê nivisê piştra lazım dike ku em yek pêgaveki pêşde neçin, ne wusa?

Lê belê tevli vê x́wendina nivisa lewhayê ger em vê nivisê fêm nekin an em fêm bikin û pêre disa bî pêşve li rêya x́we berdewam bibin û guhê x́we nedin wê nivise?

Tevli vê nivisa lewhaya hişyariyê Allah *azze we celle* hişyarekidi ji derêx́e peşiyame. Ev hişyar gazî

me bike û me bisekinine. Ji me re bibêje: “Bira x́êre li we? Hûn bi vê halê x́we bi ku derêve diçin?” Pişti vê pirsa wi ji şifêrê me bersiva wi bide lê ev şifêr ji x́we gelek qayile: “Ev cûwamêrên hanê rêwingên min in. Em derketine gerê” Li hember vê bersivê ew, hişyarê li ser rê me sekinandi vê pirse bike “Erê, we lewhayê hişyariyê qet nedit?” Şifêrê me disa bî qurreti bersivbide “Çawa me nedit? Belê me dit, me x́wend, heta hinek jîme bun hafizê wê lewhaye. X́wedê ji x́êrê dernex́e, eşkere kirina tiştên wusa ne başe lê me ew lewhe bi yeki qenc û nipinû re gewirand” Dema ku şifêr vê bersivê da ew hişyarê li ser rê me sekinandi wê wusa nebêje: “Geli cûwemêrna! Belê, we ewqasî x́êr kirin lê belê we maneya wê nivisa li ser lewheyê nivisandi fêmnekir?”

Wê eyni wiha bibêje û vê gotina x́wê wê bi şaşiti bibêje û wê ecêb bimine li vê sersariya şifêr û me. Bi gori qeneeta min ne nehaqe. Lewra di x́wendina nefêmkiriride qet x́er tune ye. Gotinê min, te qenc fêmkir. Lê tu bix́wazi were em hinek li ser x́wendina me yê Qur'anê bisekinin. Em ê li ser vê minakê dest pêkin.

Em ĵi iroroj lewheyên li pêşiya x́we dix́wiynin.

Hinek ji me bi şev û bi roj dix́wiynin. Yasina dix́wiyinin, tebarika dix́wiyinin ammeyetesae-luna dix́wiyinin... Heta gelek insan van sûreyan jiber dikin, bûne hafizê van sureyan. Ev sûreyên hane her gav her seet me hişyar dikin. " (Dikkat) Bala x́we bidin! Cennet, (Dikkat) Bala x́we bidin! Cehennem, hisab, ezab, mukafat! Ji boyî me ji cehennemê biparêze û bi aliyê cennetêve bide meşandin wusa diqêrine.

Lê ka wê ji vê qêrinê kî fêmbike. Lewra em ji van ayetan tişteki fêmnekin ê ku fêmdîkin ji bi qelem û kelamen x́we ḡulamtî ji tağutan re dikin. Bûne çêlî û cewriken Bel'amê kure Baura.

Ji ber ku gel, van lewheyan yani bieşkereti em bibêjin, van ayetan dix́wiynin û tişteki fêmnakin mix́abîn ber helakêve hinek jiwan dimeşin, hinek jiwan ji dibezin lê ewji nizanin bikuve diçin!

Dibêjin niyeta me x́alise, qenc e, lê amelê wan amelên mûşrika û yên kesên ehlê cehennemêye. Tu lêdinêri hinek mirov dertên, Qur'ana piroz çap dikin, ji boyi weşandin û belavkirina wi x́ebat

dikin lê hûkme wi nizanin, ji naveroka Qur'anê bê x́eberin.

Erê, birayêmin. Ev minakên hanê ku em bi van minaka her roj rûbirû diminin, minakên ji boyi ku qedrê x́wendina Qur'anê, x́wendineki bireweri bi te bide fêmkirin min hilbijartin. êdî ji iro pêde bî x́wendina Qur'anê wê tuyê ne tenê x́wendineki ziwa fêmbiki inşaallah. Wex́te behsa x́wendinê hate holê lazime ku evji werin bira te: "X́wendin; fêmkirine, vejine, zanîne, tebliğe, hêze, hezkirine, eşkeretiya iman û aqidêye, x́wendina Qur'anê, ji boyi numûne buyina ji insana re pivike".

Bawer bibe, wê tuyê bivana re bex́tewar bibi. Van ayetan ku bifêmkirin bix́weyini wê tu piştgiriya gotinên x́weyê li ser mijarên islamê bi vi biki. Di vê mijarê de hedisên Rasulullah (ass.) em dizanin ku jiyana wi Qur'an bix́weye, wê ji tere bibin hewl û piştgiri inşaallah. Lewra Rasulullah (ass.) di mijara fêmkirin û vejina Qur'anê de minakeki x́weşik û zindîye ji boyi muvahhidan.

Birayêmin ê x́weşik, bi vê misala hanê hediseki Rasulullah (ass.) hate bira min. Ezê ji te re bibêjim. Liber ronahiya vê hedisê ev gelê ku em ji

danav wande dijin bihevrebûna wan û Qur'anê ji me re eşkere dike.

"Jinava we komek mirov wê derkevin. Hûne nimêja x́we liber nimêja wan, rojiyên x́we liber rojiyên wan û şuḡlêx́we liber şuḡlê wana herî biçuktir bibinin. Ew, Qur'anê dix́wiyinin lê Qur'ana ku dix́wiyinin ji qirika wana berjêr nabe. (Bitenê wê binin ser ziman û hew!) Herweha ew kesan çawa ku tir ji kevan difilite wê ji din derkevin."

Sûbhanallah! Te sehkir biraye min?

Ev mirovên ku Rasulullah behsa wan dike dijiyana wande nimêj heye, roji heye heta şuḡlê ku dikinji bêkêmasiye. Madem rewşa wan wusaye çima weki ku tir ji kevan difilite ji din derdikevin? Ne zêde, yek bersiva vê pirsê heye. Çimki ew, Qur'ana ku dix́weyinin nax́in heyata x́we, pê amel nakin. Qur'ana x́we têx́in hewleqên neqişkiri û yên heri x́weşik. Qur'ana x́we dinav x́aniyêx́wede li cihêki heri bilind digirin. Lê ew Qur'an ji hewleqan dernakeveû nakeve jiyana kesanî û ya malbati u ya civatî, û ew Qur'an ji ser dolav û diwarên bilind berjêr nabe û nakeve odeyen mê, kolanen mê, sûkên me, kargeh û dikanên me.

Çimki ew kes, wan ayetên ku tağuta red dike dix́weyinin, lê x́we ji wan tağuta dur nakin. Carînan dibin qerwaş û ḡulamê tağuta, carinanji ew bix́we dibin tağut!

Hûkmê ilahi ku dibêje “Hakimiyet tenêbitenê yê Allah e” lê ewê ku şev û roj Qur'anê dix́wiyinin mux́alifê vê hûkmê tevger dibin. Diçin haqqê Allah *azze we celle* li cem x́we betal dikin û ve heqqê didin komek mirovan. Ew dibêjin “hakimiyet bila bitenê ê gel bibe”.

Ayeta Qur'anê diferme “Nimej ji temamê x́erabî û çapaliya durdike”.

Vê ayetê dix́weyinin û di yek nimejekide bist car dibêjin “Allahuekber!” yanê “Ê heri mezin Allah e!” û piştreji diçin hinek mirovan an ji tiştêndi ji x́were mezîn qebul dikin û x́we biwan digirin.

Qur'an dibêje “Allah ji te re wekile û bes! Ew vê ayetêji dix́weyinin lê pê tevgernabin. Vaye em dibinin serê çend sala careki wê bikişin serê sandokan. Bi vê çûyina x́we ji ḡeyni kitêba Allah *azze we celle* yanê ev Qur'ana ku ji boyi jiyinê nazil bûye wê biterikinin û ji bo jiyana x́we hin kitêb û qanunên

nû çêbikin wê jiẋwere wekilên nû bihilbijêrin. Sedema wê qawmê ku ji din derdikevin yek ji eve.

Allah *azze we celle* diferme “Ayetên Allah bi bûhayeki pir erzan nefiroşin”. Ew kesên ku vê ayetê diẋweyinin û pêreji ji boyi ku diplomeyeki bi kêri zahfi tiştaji nayê bistinin wê dinê İslamê li ser hisabên ẋwe bi erzanî bifiroşîn. Mazereta wan ji amadeye: “Ger em biẋebitin û dinava devletêde bigihijin deverên giring û meqamên bilind da ku em wê çaẋe bikaribin İslamê hakim bikin”. Bivan fort û zîrtê hanê wê zulmê li nefsa ẋweji bikin û goya bi vê teqiyye yê zen dikin ku bi can û bi malên ẋwe cihadê dikin û ẋwe têẋne ẋetereyeki pir mezin!

Bi gori qaida “La ilahe” yê, gere her çûkas put û senem û ilahên ẋwiyayî an ji ê razber hebin divê ku temaman ji nava heyatên ẋwe derẋistibuna. Lê miẋabin wiha nekirin. ẋwe kirin listoka şeytanên insî, hewa û aqilê ẋwe ẋistin pêşiya wahya ilahî. Gotin “Em neçîn ser, em nebîn mezin û serok wê ẋwedênenas werin serême!” Bi vê awayêji pişti hezaru çarsedu sih sala he ji nûda ji ẋwere ilahan çekirin.

Arîkarî û nûştera Allah *azze we celle* negiring kirin û çirokên ku x́we pê x́apandin nivisandin: "Cuwamêr, lazime ku musulmanê ve qernê dewlemend bin". X́we bi van çirokên pûç x́apandin heta ku ewji jinefsa x́were bûn hogir û bi rêya helakêve dest bi meşê kirin. Dawiyêdeji rabun gotin: "riba ji weki dayinustendinêye, di navbêra wande tu ferk tûn e, jix́we riba helale!".

Heyata eshab (Allah jiwan razibe) bi derd û bi kederbu. İşkence û sitemkariyên ku Rasulullah (ass.)kişandiye bê hed û bê hisabe. Ha ev kesên ku şev û roj Qur'anê dix́weynin û ji heyata Rasulullah (ass.) û eshabên (Ajr.) wi van qisetên işkenceyê, mahrumiyetê zûlm û zahmetê qiset dikin, bê sekin û bi qurreti va'za dikin, dema ku ji boyi x́ebat û x́izmeta İslamê têkarbunek ji wan were x́westin bersiva wan her dem li ser zimanê wane: "Allah diferme: 'x́we bi destên x́we neavêjin x́etereyê' ". Vê ayetê bi gori dile x́we tewil dikin. û ji qada cihadê firarê dikin.

Wê bibejin "Nimêja x́we bikin, zekata x́we bidin û rojiya x́weji bigirin lê nebe nebe hûn tevli şiḡul û karê dewletê bibin, lewra cihê dinyê

cûdaye cihê aẋiretê cûdaye!”. Bivê gotinê ẋwe dikin weki cihuya ku ew cihuji wiha dibêjin: “Hakimiyeta Allah lî asimanaye”.

Erê birayemin... Weki ku te ji fêmkirîye ev mijar ne mijara bitenê nimêj kirin û roji girtina hinek mirovane.

Mijar eve ku, çawa kesê di nava nimêjêde hakimiyeta Allah *azze we celle* qebul dike divê di qada temamê jiyanaẋwe de vê hakimiyeta Allah *azze we celle* bîbiryari û bêkêmasi bi cih bine.

Mijar eve ku, çawa Allah *azze we celle* têkili ibadetê me dibe û bime ferzkiriye weki vê mijarê emê bizanibin ku Allah *azze we celle* wê têkili sistema dewletêji bibe. Iman anina van mijara pêwisteki herî giringe. Di vê ku ev herdu mijar jihevdu cûda neyin ditin. Lewra mirov di nava nimêjêde çawa abditiye dike bi qedandina nimeje abditiya wi na qede. Mal û perê ku tên qezenc kirin çawa biferzkirina zekata wan Allah *azze we celle* ẋwedi soze, têkili dadmendîû bazirganiyêji dibe. Ev herdu miĵarji ji hevdu ne cûdane. Divê em divan mijarade her çi lazime wê bikin.

Tu fêmdiki ne wusa? Allah *azze we celle* ji mere wusa diferme: *"Gelî ehlê imanê! Ji Allah, bî şayanêki lê hatî bitirsin û bitenê bi musulmanîti bimirin."* [1]

Ger her kes û her kom bi gori têr ditina x́we pîvikan deyne wê gavê İslam ji holê radibe û di şûnde dîneki di derdikeve. Lê navê wi dini ne İslam e! Lewra bi vê awayê serê mirovek û komek dineki jiḡeyri İslamê derdikeve meydanê. Ev dinên hanê nivedin e. Mirovê ku got ez musulmanım mecbure wê musulmanitiya x́we bi gori İslamê vejîne û aqideya x́we sererast bi eşkereti derêx́e meydanê! Weki wi gundiyê fenoke ku tîriyê x́erabuyi û perçiki x́istiye biniya zembilê û serêwiji bi tiriyê sincêri dagirtiye İslam bi niv e niv nabe. İslam ne dineki kinêminê ye. Ne bi gorî min an ji bi gori te, bi gorî İslamê! Bi gorî emr û dax́waza Allah *azze we celle*.

Dax́waza Allah *azze we celle* ne baweriyeki ku di hinek mijarade hakimiyeta Wi hebî û di hinek mijaradeji hakimiyet di destê x́wedihêzên cûdayi bibin.

1. 3/Alî Îmran, 102

Hakimiyeta ku li temame mijar û rastnaviya heyatê cari ye... Allah *azze we celle* vê daẋwaz û ferman dike. Navê vê dawa hanê dawa ku cihada yekemin binefsê re ya duyemin ji bi tağuta re were kirine. Di cihada yekemin de ji boyi baweriya tewhidê bi biryari û bê kêmasi dî qelb de bi cih bibe mirov li berẋwe bide û vê aqideya tewhidê li navenda mêjiyê ẋwe, li hûndirê rohê ẋwe û li ser dilê ẋwe neqiş bike weki neqşê li ser lat û kevira. Cihada duyemin ji eve ku vê aqide ya zelâl û bê gemmar bigihinin insana û civaka û welata. Tekoşina me tekoşina hakimiyeta islamê ye. Ew İslama çawa ji Rasulullah (ass.) re hatiye weki wê islamê zelal, eşkere, qawî û bi qêrina La ilahe illallah Muhammedun Rasulullah! Belê tekoşina me tekoşina helaka tağutane, heta zewala fitneyê lî ser rûye erdê... İnşaallah.

Birayêmin ê ẋweşewist û hêja! Bî sebr û semaẋ te guhdariya min kir. Ji boyi vê cûwamêriya te gelek spas dikim. Bi qasi ku zimanê min vegeriya û bi gera pênuska min ê li ser vê pertukokê tiştê dizanibum min bite re parkîr. Êdi dor, dora te ye. Vê pertûkokê nebe nebe bavêji pişt guhê

x́we! Ku te vê pertûkokê da destê x́we hema lehzeyeki çav lê negarini û navêji kuncan. X́wendina vê pertûkokê ne ewiqine û ne bibêje “ez ê piştra bix́wiyînim”

Tu bizanibi dema ku ev pertûkok hate nivisandin yek çerx́iyek ne hatiye x́westin. Çawa Pêx́emberan (ass) gotîbun, niviskarê van rêz an Ji bi wê niyetê nivisandiye: “Ez heq ê x́we ji Allah hêvi dikim ku ewe rabbê aleman”.

Bitenê jitê te x́westin ji boyi x́atirê qalema ku vî nivisandi tu vê pertûkokê bi baldarî bix́weyini û fêmbiki. Pişti x́wendin û fêmkirinê ji çi lazime dî kirinêde qet tex́sir neke û kêm nemine.

Hege tu dix́wazi heqeki bidi mîn ew heq ewe ku, tu tağutan red biki û ji wana biqerihi, biqehrekî imanî!

Ji heq û ji ehlê heqqê re dildar û dilevin bibî. Ji musulmana re dilgerm û dilronî bibi.

Tu hevoka “La ilahe illallah Muhammedun Rasulullah” qenc fêmbikî. Bi vê femkirin û zanina x́we bi ix́las amel biki. Jiyana x́we bike şahidê İslama x́we. Aqideya x́we bidilsozî û bicanfîdaî

biparêze.

Meşa te yê li ser rêya tewhidê piroz be! Her lehzeya te yê lî ser vê rêye Allah *azze we celle* Arîkarê te bîbe! Bimine dî nav x́êr û x́weşiyêde...

Hamd û pesîndanên herî x́weşik bîtenê ji Allah re ye...

12.02.2012 Yekşem

(Pazar)

Bîrayêminê X́weşewist!

Tu Peyva La ilahe illallah Muhammedun Rasulullah genc fêmbike. Bi zanin û ix́las amel bike jiyana x́we bike şahidē İslam'a x́we. Aqideya Tewhidê bidilsozi û bidilx́urti biparēze.

Ji heg û ehlê Tewhidê re dildar û dilevin bibe. Ji Musulmana re dilgerm û dilronî bibe.

Meşa te ya li ser rêya Tewhidê piroz be! Allah azze ve celle arikarê te bibe. Biminê di nav x́êr û x́weşyêde.